

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद् वार्षिक प्रतिवेदन २०७५/०७६

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्
सूचना तथा अनुसन्धान महाशाखा
सानोठिमी, भक्तपुर
फाल्गुण, २०७६

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्
वार्षिक प्रतिवेदन २०७५/७६

सल्लाहकार
पुष्परमण वाग्ले (पीएच.डी.)

सम्पादक-मण्डल
श्री मणि राज भट्टराई
श्री प्रमोदभक्त आचार्य
श्री अनिल मुनी बज्राचार्य

तथ्याङ्क सङ्कलन तथा व्यवस्थापन
श्री संगीता लामिछाने
श्री चन्द्र प्रसाद भट्टराई
श्री निलप्रसाद लामिछाने
श्री देव दत्त बडु

कम्प्यूटर
ई. संगम गौतम

प्रकाशक
प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्
सूचना तथा अनुसन्धान महाशाखा
सानोठिमी, भक्तपुर

मन्त्र्य

आधारभूत, मध्यमस्तरीय तथा उच्चस्तरीय प्राविधिक जनशक्ति उत्पादन गर्ने, सीपको स्तर निर्धारण एवं प्रमाणीकरण गर्ने, प्राविधिक तथा व्यवसायिक शिक्षा एवं तालिम (TVET) प्रदायक निकायहरूसँग समन्वय गरी कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने मुख्य उद्देश्यका साथ प्राविधिक शिक्षा तथा व्यवसायिक तालिम परिषद् ऐन, २०४५ वमोजिम स्थापित परिषद् एक स्वायत्त संस्था हो । परिषद्ले प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम कार्यक्रमहरूको विकास, विस्तार, समतामूलक पहुँच, गुणस्तरको प्रत्याभूति, पाठ्यक्रम निर्माण तथा परिमार्जन, स्तर निर्धारण एवं प्रमाणीकरण, प्रशिक्षकहरूको क्षमता अभिवृद्धि, अध्ययन तथा अनुसन्धान, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्नुका साथै सरोकारवाला निकायहरू बीच समन्वय गर्दै आएको छ ।

परिषद् कार्यालयले उद्देश्य अनुरूपका कार्यक्रमहरू प्रभावकारी ढंगले सञ्चालन गर्नका लागि विभिन्न महाशाखाहरू, प्रादेशिक कार्यालय र प्राविधिक शिक्षालयहरू स्थापना गरेको छ । कृषि, वन, ईन्जिनियरिङ्ग, स्वास्थ्य र होटल व्यवस्थापन जस्ता कार्यक्रमहरूमा डिप्लोमा तथा प्रमाणपत्र तह र प्राविधिक एसएलसी तहका कार्यक्रमहरू सञ्चालनका लागि आङ्गिक, साभेदारी, सामुदायिक विद्यालयमा प्राविधिक शिक्षा र सम्बन्धन प्राप्त निजी समेत गरी जम्मा १०४२ ओटा संस्थाहरू सञ्चालनमा छन् । त्यसैगरी छोटो अवधिको सीपमूलक तालिम सञ्चालनका लागि परिषदसँग सम्बन्धन लिई देशभरी ११३१ ओटा संस्थाहरू सञ्चालनमा छन् । परिषद् कार्यालयका विभिन्न महाशाखा, प्रदेश कार्यालय र प्राविधिक शिक्षालयहरूबाट आर्थिक वर्ष २०७५।०७६ मा सञ्चालन भएका कार्यक्रमहरू र उक्त कार्यक्रमहरूबाट प्राप्त उपलब्धी र हालसम्मको प्रगतिलाई समेटेर यस प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम परिषद्, वार्षिक प्रतिवेदनको पाँचौं संस्करण, २०७६ प्रकाशन गरिएको छ ।

नेपाल सरकारको दीर्घकालीन सोच “समृद्ध नेपाल, सुखी नेपाली” लाई मूर्तरूप दिन सहयोग सिद्ध हुने गरी परिषद्ले गुणस्तरीय प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालिममा सबै नागरिकहरूको समतामूलक र समावेशी पहुँच बृद्धि गरी श्रम बजारको माग अनुसार सक्षम एवं प्रतिस्पर्धी दक्ष प्राविधिक जनशक्ति उत्पादन गर्दै आएको छ । प्राविधिक शिक्षा लिई उत्तिण जनशक्तिलाई राष्ट्रिय उत्पादन तथा उत्पादकत्वमा बृद्धि र उत्कृष्ट सेवामा संलग्न गराई देशको आर्थिक एवं सामाजिक विकासमा योगदान पुऱ्याउने उद्देश्यले वार्षिक तथा दीर्घकालीन योजना तथा कार्यक्रम तय गरी कार्यान्वयन गर्दै आएको छ । युवाहरूको क्षमता विकास र उद्यमशीलता अभिवृद्धिका लागि छोटो अवधिका सीपमूलक तालिमहरू सञ्चालन गर्दै आएको छ । दिगो प्राविधिक शिक्षा प्रदान गर्न **सिक-कमाउ-तिर (Learn, Earn & Pay)** को अवधारणबाट आय आर्जन गरी नेपालको संविधानमा व्यवस्था भए अनुसार शिक्षालाई क्रमशः निशुल्क उपलब्ध गराउने तर्फ प्रयत्नशिल रहेका छौं । साथै उद्योगमा सम्मानजनक पारिश्रमिक सहित औद्योगिक प्रशिक्षार्थी (Apprenticeship) तालिम, कार्यगत तालिम सहितको तालिम (Training with OJT) कामदारको लागि तालिम (Worker’s further training) र वृत्ति परामर्श (Career Guidance) सम्बन्धी कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्दै आएको छ ।

यस प्रतिवेदनले परिषद् कार्यालयले गत वर्षमा सञ्चालन गरेका कार्यक्रमहरूको पुनरावलोकन गरी भावी कार्यदिशा निर्धारणमा सहयोग पुऱ्याउनुका साथै प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालिमसँग सम्बन्धित सरोकारवालाहरूलाई परिषद् कार्यालयले सञ्चालन गर्दै आएका कार्यक्रम र उपलब्धीहरूको बारेमा जानकारी प्रदान गर्न महत्वपूर्ण भूमिका खेल्ने आशा र विश्वास लिएको छु । यस प्रतिवेदन तयार गर्ने क्रममा सहयोग गर्ने सम्पादक मण्डलका सदस्य लगायत परिषद् अन्तरगत काम गर्ने सम्पूर्ण कर्मचारीहरू तथा संस्थाहरूलाई विशेष धन्यवाद दिन चाहन्छु । साथै यस प्रतिवेदनका आगामी संस्करणहरू थप सूचनामूलक हुनेछ भन्ने अपेक्षा गर्दछु ।

पुष्परमण वाग्ले (पीएच.डी.)
सदस्य-सचिव

विषयसूची

१.	परिचय	१
२.	तालिम तथा शैक्षिक कार्यक्रम सञ्चालन	५
	२.१ लामो अवधिका कार्यक्रम	५
	२.२ विशेष छात्रवृत्ति कार्यक्रम	८
	२.३ आङ्गिक शिक्षालयबाट सञ्चालित कार्यक्रम	११
	२.४ नमुना बहुप्राविधिक शिक्षालय	१६
	२.५ साभेदारी स्वरूपमा सञ्चालित शिक्षालय र कार्यक्रम	१६
	२.६ छोटो अवधिका तालिम कार्यक्रम	१८
३.	पाठ्यक्रम विकास तथा समकक्षता निर्धारण	१९
	३.१ पाठ्यक्रम निर्माण	१९
	३.२ पाठ्यक्रम परिमार्जन	१९
४.	सीप प्रमाणीकरण	२०
५.	प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालिम कार्यक्रमको विकास तथा विस्तार	२२
	५.१ सामुदायिक विद्यालयमा प्राविधिक शिक्षा कार्यक्रम	२३
६.	अनुसन्धान तथा विकास	२४
७.	मानव संशाधनको व्यवस्थापन तथा विकास	२५
	७.१ मानव संशाधनको व्यवस्थापन	२५
	७.२ मानव संशाधनको विकास	२५
८.	जनशक्ति प्रक्षेपण तथा भावी कार्यदिशा	२८
	८.१ जनशक्ति प्रक्षेपण	२८
	८.२ भावी कार्यदिशा	२८
९.	बजेट तथा खर्च	३०
१०.	अनुसूची	३१

तालिका रेखाचित्रको विषयसूची

तालिका १.१	: परिषद् सम्बन्धी आधारभूत जानकारी	२
तालिका १.२	: विभिन्न आर्थिक वर्षमा प्राविधिक शिक्षालयहरूको स्थापना तथा सञ्चालन	३
रेखाचित्र १.१	: प्राविधिक शिक्षालयहरूको विस्तारको तुलनात्मक विवरण	३
रेखाचित्र १.२	: विद्यार्थी भर्ना क्षमता	४
रेखाचित्र २.१	: उत्तीर्ण प्रशिक्षार्थी संख्या	५
तालिका २.१	: डिप्लोमा तहमा प्रशिक्षार्थी भर्नाको अवस्था	६
तालिका २.२	: प्राविधिक एस्एल्सी तहमा प्रशिक्षार्थीको भर्ना अवस्था	७
तालिका २.३	: विशेष र थप कार्यक्रम तर्फको भर्ना अवस्था	८
रेखाचित्र २.२	: विशेष छात्रवृत्ति कार्यक्रमबाट लाभान्वित समूह	९
तालिका २.४	: विशेष छात्रवृत्ति कार्यक्रम सञ्चालनको विस्तृत विवरण	१०
तालिका २.५	: आङ्गिक शिक्षालय र कार्यक्रम	११
तालिका २.६	: नमुना बहुप्राविधिक शिक्षालय	१६
तालिका २.७	: साभेदारी स्वरूपमा सञ्चालित शिक्षालय र कार्यक्रम	१६
तालिका २.८	: प्रदेश तहबाट सञ्चालन भएको तालिमको संख्या	१८
तालिका २.९	: ENSSURE परियोजनाबाट सञ्चालित तालिमको संख्या	१८
तालिका ४.१	: सीप परीक्षणको विवरण	२०
रेखाचित्र ४.१	: आ. व. २०७५/७६ मा सीप परीक्षणमा प्रमाणीकृत	२०
तालिका ४.२	: राष्ट्रिय पेशागत सीप प्रमाणिका सम्बन्धी विवरण	२१
तालिका ५.१	: तीनवर्षे डिप्लोमा कार्यक्रमका लागि स्वीकृत प्रदान गरिएका कार्यक्रमको विवरण	२२
तालिका ५.२	: सामुदायिक विद्यालयमा प्राविधिक शिक्षा कार्यक्रमको भर्ना क्षमता	२३
रेखाचित्र ७.१	: परिषद् अन्तर्गत कर्मचारीको बृत्ति विकासको विभिन्न कार्यक्रममा सहभागी कर्मचारीको विवरण	२५
तालिका ७.१	: क्षमता विकास सम्बन्धी तालिमको विवरण	२५
तालिका ७.२	: प्रतिष्ठानबाट सञ्चालन भएका तालिमसम्बन्धी विवरण	२६
तालिका ८.१	: आधारभूत तथा मध्यमस्तरीय प्राविधिक जनशक्तिको प्रक्षेपण	२८
तालिका ९.१	: वार्षिक प्रगति विवरण	३०
तालिका ९.२	: आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा स्वीकृत बजेट	३०

१. परिचय

नेपालमा प्राविधिक शिक्षा र व्यावसायिक तालिमको विकासक्रमलाई हेर्दा सन् १९३० देखि प्राविधिक तालिम शिक्षालय (हालको पुल्चोक क्याम्पस) बाट शुरूआत भएको देखिन्छ । यसै गरी वि.सं. २०१८ मा मेकानिकल प्रशिक्षण केन्द्र (हालको बालाजु स्कूल अफ इन्जिनियरिङ्ग एण्ड टेक्नोलोजी) र वि.सं. २०१९ मा बुटवल टेक्निकल इन्स्टिच्युटको स्थापना पश्चात औद्योगिक क्षेत्रका लागि आवश्यक आधारभूत तहका प्राविधिक जनशक्ति उत्पादन गर्न सुरु गरेको पाइन्छ ।

सीपयुक्त जनशक्तिको देश विकासका आधार हुन् भन्ने मान्यतालाई मनन गर्दै देशमा आधारभूत तथा मध्यमस्तरका दक्ष प्राविधिक जनशक्ति उत्पादन गर्न वि.सं. २०३७ (सन् १९८०) मा प्राविधिक शिक्षालय योजना लागू गरियो । फलस्वरूप वि. स. २०३७ मा कर्णाली प्राविधिक शिक्षालयको स्थापना भएको थियो । यस पश्चात लहान प्राविधिक शिक्षालय, लहान, सिरहा, उत्तरपानी प्राविधिक शिक्षालय, हिले, धनकुटा, जिरी प्राविधिक शिक्षालय, जिरी, दोलखामा क्रमशः प्राविधिक शिक्षालयहरू स्थापना हुदै आएको पाइन्छ । प्राविधिक शिक्षालय योजना कार्यान्वयन सम्बन्धी नीतिगत मार्गदर्शनका लागि वि.स. २०३९ (सन् १९८२) मा राष्ट्रिय शिक्षा समिति अर्न्तगत रहने गरी राष्ट्रिय प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक समिति गठन गरियो । देशका विभिन्न स्थानमा स्थापना भएका प्राविधिक शिक्षालयहरूको व्यवस्थापन एवं प्रशासनिक कामकाजका लागि प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा निर्देशनालय गठन गरियो । प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा पद्धतिको समग्र विकासका लागि समन्वय र सहजीकरण गर्न छुट्टै निकायको आवश्यकता महसुस गरी आधारभूत, मध्यमस्तरीय तथा उच्चस्तरीय प्राविधिक जनशक्ति उत्पादन गर्ने, सीपको स्तर निर्धारण एवं प्रमाणीकरण गर्ने, प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालिम (TVET) प्रदायक निकायहरूसँग समन्वय गरी प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिमका कार्यक्रमहरूको बिस्तार गर्ने मुख्य उद्देश्यका साथ प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम परिषद् ऐन, २०४५ बमोजिम स्वायत्त निकायको रूपमा प्राविधिक शिक्षा एवं तालिम परिषद्को विधिवत गठन गरियो । मुलतः परिषद्ले प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालिम सम्बन्धी नीति निर्धारण, कार्यक्रमको कार्यान्वयन, कार्यक्रमहरूको समन्वयन, गुणस्तरको प्रत्याभूति, पाठ्यक्रम निर्माण तथा परिमार्जन, प्रशिक्षकको क्षमता अभिवृद्धि, अध्ययन अनुसन्धान, छोटो अवधिको सीपमूलक तालिम सञ्चालन, औपचारिक तथा अनौपचारिक रूपमा सिकेका सीपको प्रमाणीकरण, प्राविधिक एलएलसी र डिप्लोमा तथा प्रमाणपत्र तहको प्रशिक्षण, परीक्षा सञ्चालन र प्रमाण पत्र वितरण लगायतका कामहरू गर्दै आएको छ ।

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम परिषद्को केन्द्रीय कार्यालय भक्तपुरको सानोठिमीमा अवस्थित छ । केन्द्रीय कार्यालय अन्तर्गत ९ ओटा महाशाखाहरू, ३ ओटा अर्ध स्वायत्त संस्था र ७ ओटा प्रदेश कार्यालयहरू रहेका छन् । त्यस्तै परिषद् अन्तर्गत ५९ ओटा आङ्गिक शिक्षालय, २० ओटा साभेदारी स्वरूपमा सञ्चालनमा रहेका शिक्षालय, ५३४ ओटा सामुदायिक विद्यालयमा प्राविधिक शिक्षा र ४२९ ओटा लामो अवधिको कार्यक्रम सञ्चालन गर्न सम्बन्धन प्राप्त निजी शिक्षालयहरू छन् । त्यसैगरी ११३१ ओटा छोटो अवधिको तालिम सञ्चालन गर्न स्वीकृत लिएका निजी संस्थाहरू सञ्चालनमा छन् । सीप परीक्षण पद्धतिलाई सुधार गरी राष्ट्रिय व्यावसायिक योग्यता प्रणालीको विकास गर्ने, प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालिमका क्षेत्रमा कार्यरत जनशक्तिको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने र प्राविधिक शिक्षालय र रोजगारदाताहरूको सहकार्यमा कार्यस्थलको सीकाईलाई बढी प्रभावकारी ढंगले सञ्चालन गर्ने उद्देश्यका साथ राष्ट्रिय व्यावसायिक योग्यता प्रणाली परियोजना, सक्षमता परियोजना र दिगो तथा सम्मानित रोजगारीका लागि सीप परियोजना (ENSSURE) परियोजनाले काम गर्दै आएका छन् ।

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिमको नीति निर्माण, योजना र समन्वयको लागि २३ जना सदस्य रहेको प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम सभा तथा ९ जना सदस्य रहेको प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम परिषद् रहने व्यवस्था छ । सभा र परिषद् दुवैको अध्यक्ष शिक्षा विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्री रहने प्रावधान रहेको छ । परिषद्मा नेपाल सरकारबाट नियुक्त एक जना पूर्णकालीन उपाध्यक्ष र एक जना सदस्य सचिव कार्यकारी प्रमुखको रूपमा रहने व्यवस्था रहेको छ । परिषद्का कार्यक्रमहरू सञ्चालन तथा व्यवस्थापन गर्न परिषद् सेवामा कार्यरत प्रशिक्षक तथा कर्मचारीको स्थायी दरबन्दी संख्या ९३२ रहेको छ ।

तालिका १.१ : परिषद् सठबन्धी आधारभूत जानकारी

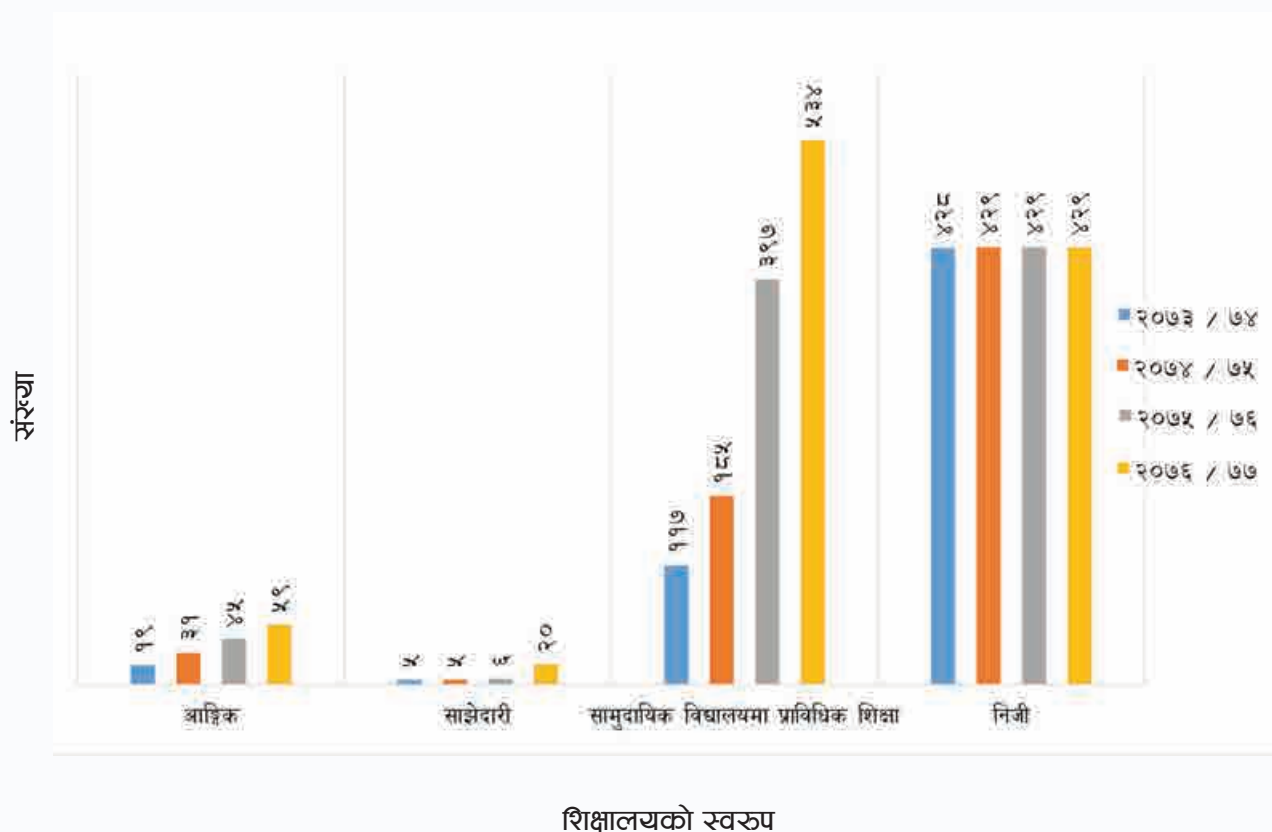
परिषद्को स्थापना	२०४५/११/१२
केन्द्रीय कार्यालय	सानोठिमी, भक्तपुर
परिषद् कार्यालयमा रहेका महाशाखाको संख्या	९
परिषद् अन्तर्गत अर्ध स्वायत्त रूपमा सञ्चालित कार्यालय/प्रतिष्ठान/समितिको संख्या	३
प्रदेश कार्यालयको संख्या	७
आङ्गिक शिक्षालयको संख्या	५९
सामुदायिक विद्यालयमा प्राविधिक शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने विद्यालयको संख्या	५३४
साभेदारी स्वरूपमा संचालित शिक्षालयको संख्या	२०
डिप्लोमा तथा प्रमाण पत्र तह र प्राविधिक एसएलसी तहका कार्यक्रम सञ्चालन गर्न सम्बन्धन लिएका निजी शिक्षालयको संख्या (लामो अवधिका कार्यक्रम)	४२९
डिप्लोमा तथा प्रमाण पत्र कार्यक्रममा भर्ना क्षमता	३८९७६
प्राविधिक एसएलसी कार्यक्रममा भर्ना क्षमता	३५८८७
लामो अवधिका कार्यक्रममा भर्ना क्षमता	७४८६३
छोटो अवधिको सीपमूलक कार्यक्रम सञ्चालनका गर्न सम्बन्धन लिएका निजी संस्थाहरूको संख्या	११३१
डिप्लोमा तथा प्रमाण पत्र तहका पाठ्यक्रमको संख्या	४८
प्राविधिक एसएलसी तहका पाठ्यक्रमको संख्या (औद्योगिक प्रशिक्षार्थी तालिम ५ सहित)	२८
पेशागत तालिमको पाठ्यक्रमको संख्या	९
कामदारको सीप अभिवृद्धि तालिमको पाठ्यक्रम संख्या	२
उद्योगमा आधारित तालिमको पाठ्यक्रम संख्या (धागो, जुट र प्लाष्टिक उद्योगको लागि)	६
छोटो अवधिका व्यावसायिक तालिमका पाठ्यक्रमको संख्या	२०२
सीप परीक्षण गरिने व्यावसायिक क्षेत्र	२४
सीप परीक्षण गरिने पेशा/व्यावसाय	२९५

तालिका १.२: विभिन्न आर्थिक वर्षमा प्राविधिक शिक्षालयहरूको स्थापना तथा सञ्चालन

शिक्षालयको स्वरूप	आर्थिक वर्ष			
	२०७३/०७४	२०७४/०७५	२०७५/०७६	२०७६/०७७*
आङ्गिक	१९	३१	४५	५९
साभेदारीमा सञ्चालित शिक्षालय	५	५	६	२०
सामुदायिक विद्यालयमा प्राविधिक शिक्षा	११७	१८५	३९७	५३४
निजी	४२८	४२९	४२९	४२९
कुल शिक्षालय संख्या	५६९	६५०	८७७	१०४२
कुल भर्ना क्षमता	४५,५१७	४८,४९१	६२,०१५	७४,८६३
वार्षिक बजेट (रु. हजारमा)	२,१७,१८,८३	३,८४,२५,११	५,४८,३२,९७	६,७९,५९,१७

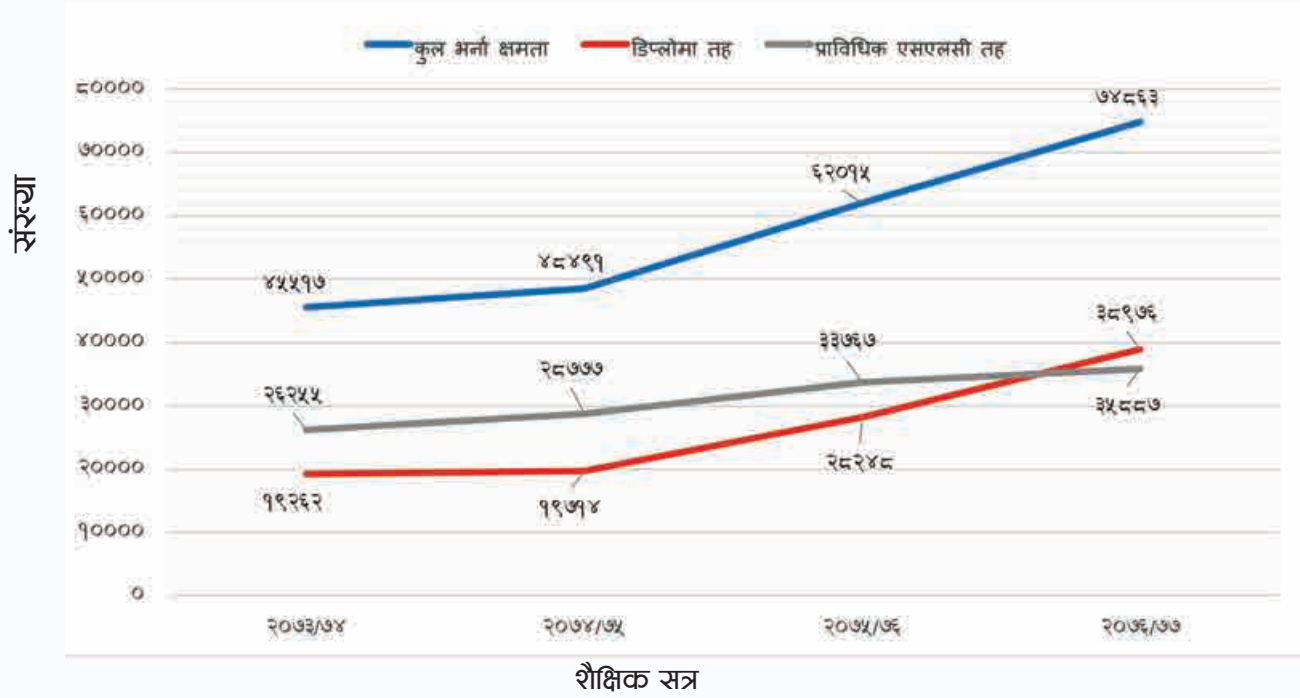
* माघ मसान्तसम्म

रेखाचित्र १.१: प्राविधिक शिक्षालयहरूको विस्तारको तुलनात्मक विवरण

रेखाचित्र १.२: विद्यार्थी भर्ना क्षमता

विद्यार्थी भर्ना क्षमता

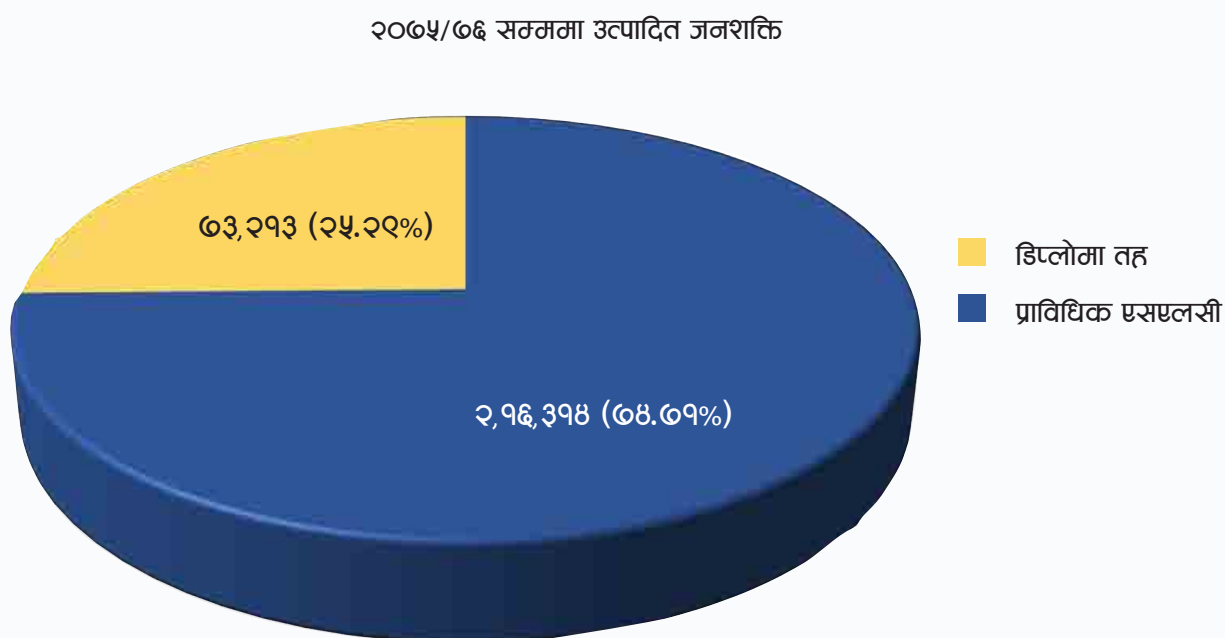

मेकानिकल प्रशिक्षार्थीहरु प्रयोगात्मक अभ्यास गर्दै

२. तालिम तथा शैक्षिक कार्यक्रम सञ्चालन

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषदले लामो तथा छोटो अवधिका कार्यक्रमको सञ्चालन, पाठ्यक्रम निर्माण तथा परिमार्जन, पूर्व-सिकाइको परीक्षण (सीप परीक्षण), प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालिम प्रदायक संस्था तथा तिनका गतिविधि तथा कार्यक्रममा विकास तथा विस्तार, प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालिम कार्यक्रमको गुणस्तर तथा सान्दर्भिकताको प्रत्याभूति, सांगठनिक र कर्मचारी विकासद्वारा प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालिम प्रदायक संस्थाको व्यवस्थापनको प्रभावकारितामा र कार्यदक्षतामा अभिवृद्धि र तालीम कार्यक्रममा एकरूपता ल्याउनका निम्ति प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालिमसँग सरोकारवालाहरू बीच समन्वय र सहजीकरण गर्नु नै आर्थिक वर्ष २०७५/७६ का मुख्य उपलब्धीहरू हुन् । आर्थिक वर्ष २०७५/७६ सम्ममा प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषदले डिप्लोमा तथा प्रमाणपत्र तहमा ७३,२९३ जना र प्राविधिक एसएलसी तहमा २,९६,२९४ प्राविधिक जनशक्ति उत्पादन गरेको छ । आर्थिक वर्ष २०७५/७६ का मुख्य उपलब्धीहरूलाई निम्नानुसार चित्रण गरिएको छ ।

रेखाचित्र २.१ : उत्तीर्ण प्रशिक्षार्थी संख्या

जम्मा उत्पादित जनशक्ति २,८२,५२७

२.१ लामो अवधिका कार्यक्रम

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषदले ३ वर्षे डिप्लोमा तथा प्रमाणपत्र तह र १८ महिने प्राविधिक एसएलसी गरी दुई किसिमका लामो अवधिका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्दै आएको छ । शैक्षिक सत्र २०७५/७६ मा लामो अवधिका तालिम कार्यक्रममा भर्ना भएका प्रशिक्षार्थी संख्याको विवरण निम्नानुसार प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका २.१ : डिप्लोमा तहमा प्रशिक्षार्थी भर्नाको अवस्था

क्र.सं	कार्यक्रम	शैक्षिक सत्र २०७५/७६		
		पुरुष	महिला	जम्मा
स्वास्थ्य कार्यक्रम				
१	प्रमाणपत्र तह नर्सिङ	५८	४००९	४०६७
२	प्रमाणपत्र तह अथात्मिक साइन्स	८५	२३३	३१८
३	प्रमाणपत्र तह जनरल मेडिसिन	१६५७	१००३	२६६०
४	प्रमाणपत्र तह मेडिकल ल्याब टेक्नोलोजी	५०५	११७९	१६८४
५	डिप्लोमा इन फार्मसी	७९६	८०१	१५९७
६	प्रमाणपत्र तह डायग्नोस्टिक रेडियोग्राफी	२०५	३२०	५२५
७	प्रमाणपत्र तह डेन्टल साइन्स	२२६	३००	५२६
८	प्रमाणपत्र तह हेल्थ साइन्स (आयुर्वेद)	४३	३३	७६
९	प्रमाणपत्र तह अक्कुपन्चर, कुप्रेससर एण्ड मोक्सिसुसन	७	११	१८
१०	प्रमाणपत्र तह मेडिकल साइन्स (फिजियोथेरापी)	२०	३५	५५
इन्जिनियरिङ्ग कार्यक्रम				
१	डिप्लोमा इन सिभिल इन्जिनियरिङ्ग	३८५८	६५९	४५१७
२	डिप्लोमा इन कम्प्युटर इन्जिनियरिङ्ग	५८८	१४६	७३४
३	डिप्लोमा इन इलेक्ट्रोनिक्स इन्जिनियरिङ्ग	४४	४	४८
४	डिप्लोमा इन इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरिङ्ग	५७७	६६	६४३
५	डिप्लोमा इन जियोम्याटिक्स इन्जिनियरिङ्ग	२६६	१०७	३७३
६	डिप्लोमा इन इलेक्ट्रिकल एण्ड इलेक्ट्रोनिक्स इन्जिनियरिङ्ग	४१	७	४८
७	डिप्लोमा इन मेकानिकल इन्जिनियरिङ्ग	१८८	२०	२०८
८	डिप्लोमा इन अटोमोबाइल इन्जिनियरिङ्ग	५१	७	५८
९	डिप्लोमा इन इन्फर्मेसन टेक्नोलोजी	६७	३१	९८
१०	डिप्लोमा इन आर्किटेक्चर इन्जिनियरिङ्ग	४०	२४	६४
११	डिप्लोमा इन बायोमेडिकल इक्विपमेन्ट इन्जिनियरिङ्ग	१९	५	२४
१२	डिप्लोमा इन रेफ्रिजरेसन एण्ड एअर कन्डीसनिंग	४०	०	४०
१३	हाइड्रोपावर इन्जिनियरिङ्ग	३४	१४	४८

क्र.सं	कार्यक्रम	शैक्षिक सत्र २०७५/७६		
		पुरुष	महिला	जम्मा
कृषि तथा बन बिज्ञान कार्यक्रम				
१	डिप्लोमा इन एग्रिकल्चर (प्लान्ट साइन्स)	१८०८	१८२७	३६३५
२	डिप्लोमा इन फुड एण्ड डेरी टेक्नोलोजी	३२	२७	५९
३	डिप्लोमा इन एग्रिकल्चर (एनिमल साइन्स)	९४८	३७८	१३२६
४	डिप्लोमा इन फरेष्ट्री	२१५	८४	२९९
हस्पिटालिटी तथा अन्य कार्यक्रम				
१	डिप्लोमा इन होटल म्यानेजमेन्ट	७३	३६	१०९
२	डिप्लोमा इन इन्टरप्रेनरिप डेभलपमेन्ट	०	०	०
३	डिप्लोमा इन सोसियल वर्क्स	१	६	७

तालिका २.२ : प्रविधिक एसएलसी तहमा प्रशिक्षार्थीको भर्ना अवस्था

क्र.सं.	कार्यक्रमको नाम	शैक्षिक सत्र २०७५/७६		
		पुरुष	महिला	जम्मा
स्वास्थ्य कार्यक्रम				
१	टि.एसएलसी इन कम्युनिटी मेडिसिन असिस्टेन्ट	९५५	२२२९	३१८४
२	टि.एसएलसी इन अग्ज्युलरी नर्सिङ मिडवाइफरी	०	१८८०	१८८०
३	टि.एसएलसी इन मेडिकल ल्याबोरेटरी टेक्नोलोजी	९८०	२२८७	३२६७
४	टि.एसएलसी इन आयुर्वेद	१४८	३४४	४९२
इन्जिनियरिङ्ग कार्यक्रम				
१	टि.एसएलसी इन इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरिङ्ग	४५२	१०५५	१५०७
२	टि.एसएलसी इन सर्भे इन्जिनियरिङ्ग (अमिन)	३६३	८४८	१२११
३	टि.एसएलसी इन सिभिल इन्जिनियरिङ्ग	१३३३	३१११	४४४४
४	टि.एसएलसी इन कम्प्युटर इन्जिनियरिङ्ग	४०९	९५५	१३६४
५	टि.एसएलसी इन मेकानिकल इन्जिनियरिङ्ग	९८	२२८	३२५
६	टि.एसएलसी इन रेफ. एण्ड ए.सी.	६	१४	२०
७	टि.एसएलसी इन अटोमोबाइल इन्जिनियरिङ्ग	४८	११२	१६०
८	टि.एसएलसी इन इलेक्ट्रोनिक्स इन्जिनियरिङ्ग	७	१७	२४
९	टि.एसएलसी इन वाटर सप्लाई एण्ड सेनीटेशन	१०	२२	३२

क्र.सं	कार्यक्रम	शैक्षिक सत्र २०७५/७६		
		पुरुष	महिला	जम्मा
कृषि कार्यक्रम				
१	टि.एसएलसी इन लाइभस्टक प्रोडक्सन/एनिमल साइन्स	११२५	२६२६	३७५१
२	टि.एसएलसी (प्लान्ट साइन्स)	१८०९	४२२०	६०२९
हस्पिटालिटी र अन्य कार्यक्रम				
१	टि.एसएलसी इन कुलिनरी आर्ट्स	२०	४६	६६
३	टि.एसएलसी इन सोसियल मोबिलाइजेसन	२६	६१	८७
४	टि.एसएलसी इन इन्टरप्रेनरिप डेभलपमेन्ट	२३	५४	७७
५	टि.एसएलसी इन कम्प्युटर एप्लिकेसन एण्ड सेक्रेटारियल म्यानेजमेन्ट	८	२०	२८
६	टि.एसएलसी इन होटल म्यानेजमेन्ट	६	१४	२०
स्रोत : परीक्षा नियन्त्रण कार्यालय				

२.२ विशेष छात्रवृत्ति कार्यक्रम

प्राविधिक शिक्षाका कार्यक्रमहरूमा पिछडिएका बर्ग, क्षेत्र र समुदायको पहुँच बृद्धि गर्ने उद्देश्यका साथ परिषद् कार्यालयले नेपाल सरकारको थप सहयोगमा बर्गीकृत छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरी दलित, मुस्लिम, विपन्न, लोपोन्मुख, अल्पसंख्यक लगायत सरकारले तोकेको लक्षित बर्गलाई निर्वाह भत्ता, यातायात र पोशाक खर्च समेतको व्यवस्था गरी निशुल्क प्रशिक्षणको व्यवस्था गर्दै आएको छ । सो अनुसार आ.व २०७५/७६ मा डिप्लोमा तथा प्रमाणपत्र तहका विभिन्न सात ओटा कार्यक्रममा २८० जना र प्राविधिक एसएलसी तहमा थप २८० जना गरी जम्मा ५६० जनाले छात्रवृत्ति प्राप्त गरी अध्ययनरत छन् भने आ.व २०७५/७६ सम्ममा ५४३० जनाले छात्रवृत्ति प्राप्त गरिसकेका छन् ।

तालिका २.३ : विशेष र थप कार्यक्रम तर्फको भर्ना अवस्था

क्र.सं	कार्यक्रमको नाम	शैक्षिक सत्र २०७५/७६		
		पुरुष	महिला	जम्मा
स्वास्थ्य कार्यक्रम				
१	प्रमाणपत्र तह नर्सिङ	०	४०	४०
२	प्रमाणपत्र तह सामान्य चिकित्सा	२०	१९	३९
३	डिप्लोमा इन फार्मसी	१८	२०	३८
४	डिप्लोमा इन फिजियोथेरापी	१३	१९	३२
इन्जिनियरिङ्ग कार्यक्रम				
१	डिप्लोमा इन सिभिल इन्जिनियरिङ्ग	३१	८	३९

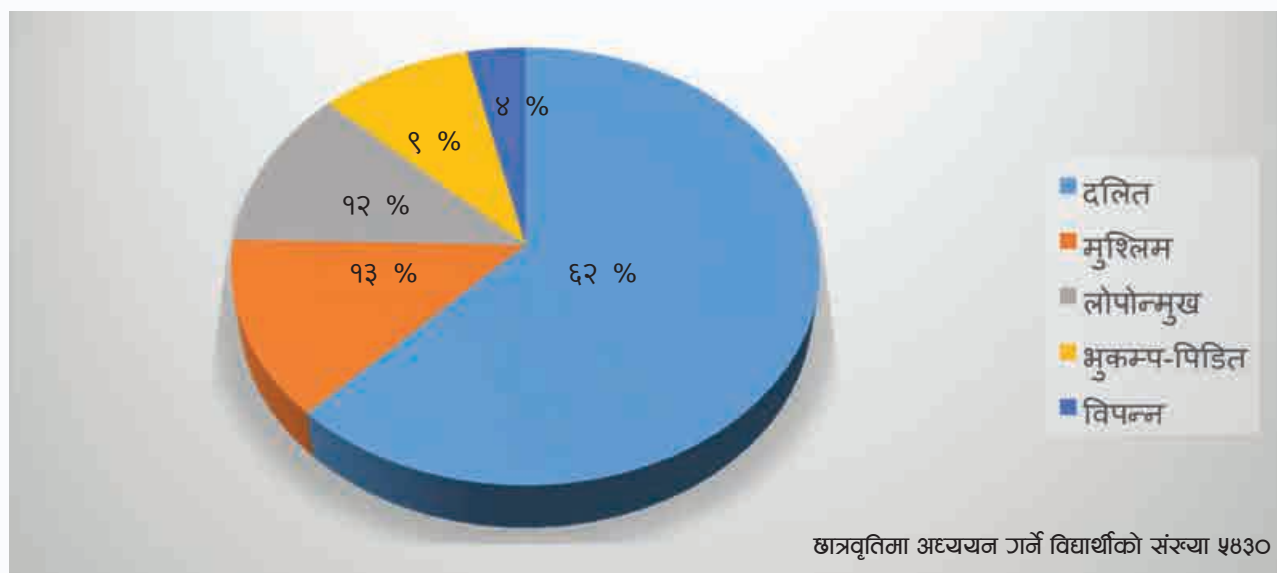

क्र.सं	कार्यक्रमको नाम	शैक्षिक सत्र २०७५/७६		
		पुरुष	महिला	जम्मा
२	डिप्लोमा इन इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरिङ्ग	२२	१	२३
३	डिप्लोमा इन अटोमोबाइल इन्जिनियरिङ्ग	०	०	०
४	जियोमेट्रिक्स	१०	२६	३६
कृषि तथा बन बिज्ञान कार्यक्रम				
१	डिप्लोमा इन एग्रिकल्चर (प्लान्ट साइन्स)	१७	१८	३५
२	डिप्लोमा इन एग्रिकल्चर (एनिमल साइन्स)	२२	१०	३२
अन्य कार्यक्रम				
१	डिप्लोमा इन इन्टरप्रेनरिप डेभलपमेन्ट	३	२०	२३

स्रोत: परीक्षा नियन्त्रण कार्यालय

रेखाचित्र २.२ : विशेष छात्रवृत्ति कार्यक्रमबाट लाभान्वित समूह

शैक्षिक सत्र २०६६/६७ देखि २०७५/७६ सम्म

२.३ आङ्गिक शिक्षालयबाट सञ्चालित कार्यक्रम

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद् अन्तर्गतका ५९ ओटा आङ्गिक शिक्षालयहरू रहेका छन् । उक्त शिक्षालयहरूमा सञ्चालन हुने कार्यक्रमहरूको विवरणहरू देहाय अनुसारको रहेको छ ।

तालिका २.५: आङ्गिक शिक्षालय र कार्यक्रम

क्र. सं.	शिक्षालयको नाम, ठेगाना	कार्यक्रम
प्रदेश नं. १		
१	रत्नकुमार वान्तवा मेमोरियल पोलिटेक्निक इन्स्टिच्युट, साँखेजुङ्ग, इलाम	डिप्लोमा इन एग्रिकल्चर (प्लान्ट साइन्स) डिप्लोमा इन एग्रिकल्चर (एनिमल साइन्स) डिप्लोमा इन फोरष्ट्रि
२	सुम्निमा पोलिटेक्निक इन्स्टिच्युट, देउराली, भोजपुर	डिप्लोमा इन सिभिल इन्जिनियरिङ्ग डिप्लोमा इन प्लाण्ट साइन्स
३	उत्तरपानी प्राविधिक शिक्षालय, हिले, धनकुटा	डिप्लोमा इन एग्रिकल्चर (प्लान्ट साइन्स) डिप्लोमा इन एग्रिकल्चर (एनिमल साइन्स) टि.एसएलसी इन एग्रिकल्चर (प्लान्ट साइन्स) टि.एसएलसी इन लाइभस्टक प्रोडक्सन/एनिमल हेल्थ
४	माहुरेगढी पोलिटेक्निक इन्स्टिच्युट, नुनथला, खोटाङ्ग	डिप्लोमा इन फरेष्ट्रि डिप्लोमा इन सिभिल इन्जिनियरिङ्ग
५	दमक पोलिटेक्निक इन्स्टिच्युट, दमक, भापा	डिप्लोमा इन सिभिल इन्जिनियरिङ्ग
६	श्रीराम मिथिला पोलिटेक्निक इन्स्टिच्युट, आमबोटे भोजपुर	
७	तेह्रथुम बहुप्राविधिक शिक्षालय, आठराई, तेह्रथुम	
प्रदेश नं. २		
८	लहान प्राविधिक शिक्षालय, लहान, सिराहा	डिप्लोमा इन सिभिल इन्जिनियरिङ्ग डिप्लोमा इन एग्रिकल्चर (एनिमल साइन्स) डिप्लोमा इन एग्रिकल्चर (प्लाण्ट साइन्स) डिप्लोमा इन अफथाल्मिक साइन्स टि.एसएलसी इन मेकानिकल इन्जिनियरिङ्ग टि.एसएलसी इन सिभिल इन्जिनियरिङ्ग टि.एसएलसी इन लाइभस्टक प्रोडक्सन/एनिमल हेल्थ टि.एसएलसी इन एग्रिकल्चर (प्लाण्ट साइन्स) टि.एसएलसी इन सर्वे इन्जिनियरिङ्ग (अमिन)
९	वि.पी. मेमोरियल पोलिटेक्निक इन्स्टिच्युट, सपही, जनकपुर	डिप्लोमा इन सिभिल इन्जिनियरिङ्ग डिप्लोमा इन इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरिङ्ग डिप्लोमा इन एग्रिकल्चर (एनिमल साइन्स) डिप्लोमा इन एग्रिकल्चर (प्लाण्ट साइन्स)
१०	सन्त अल्पमाई रामनारायण यादव नर्सिङ कलेज, मलगावा, सर्लाही	प्रमाणपत्र तह नर्सिङ

११	गौर नर्सिङ कलेज, रौटहट	प्रमाणपत्र तह नर्सिङ
१२	जयकिसन पोलिटेक्निक इन्स्टिच्यूट, धरहरी, रौतहट	डिप्लोमा इन सिभिल इन्जिनियरिङ्ग डिप्लोमा इन इन्फरमेसन टेक्नोलोजी डिप्लोमा इन एग्रिकल्चर (प्लान्ट साईन्स)
१३	निर्मल लामा पोलिटेक्निकल इन्स्टिच्यूट, बर्दिवास महोत्तरी	डिप्लोमा इन फरेष्ट्री डिप्लोमा इन होटल म्यानेजमेन्ट डिप्लोमा इन फूड एण्ड डेरी टेक्नोलोजी डिप्लोमा इन सिभिल इन्जिनियरिङ्ग डिप्लोमा इन सर्भे इन्जिनियरिङ्ग
१४	बलरा पोलिटेक्निक इन्स्टिच्यूट, बलरा, सर्लाही	डिप्लोमा इन मेकानिकल इन्जिनियरिङ्ग डिप्लोमा इन अटोमोबाइल इन्जिनियरिङ्ग डिप्लोमा इन इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरिङ्ग डिप्लोमा इन सिभिल इन्जिनियरिङ्ग
१५	प्रशौनी पोलिटेक्निक इन्स्टिच्यूट, प्रशौनी, बारा	डिप्लोमा इन मेकानिकल इन्जिनियरिङ्ग डिप्लोमा इन अटोमोबाइल इन्जिनियरिङ्ग डिप्लोमा इन इलेक्ट्रिकल एण्ड इलेक्ट्रोनिक्स इन्जिनियरिङ्ग
बागमती प्रदेश		
१६	नेपाल भारत मैत्री पोलिटेक्निक इन्स्टिच्यूट, हेटौडा	डिप्लोमा इन मेकानिकल इन्जिनियरिङ्ग
१७	थाहा पोलिटेक्निक इन्स्टिच्यूट, चित्लाङ्ग मकवानपुर	डिप्लोमा इन फारेष्ट्री
१८	स्कूल अफ हेल्थ साइन्स, भारतपुर, चितवन	प्रमाणपत्र तह जनरल मेडिसिन डिप्लोमा इन फार्मेसी डिप्लोमा इन डाइग्नोस्टिक रेडियोग्राफी प्रमाणपत्र तह मेडिकल साईन्स (फिजियोथेरापी) प्रमाणपत्र तह मेडिकल ल्याबोरेटरी टेक्नोलोजी प्रमाणपत्र तह डेण्टल साइन्स डिप्लोमा इन अथ्यालिम्क साइन्स
१९	नारायणी पोलिटेक्निक इन्स्टिच्यूट, भरतपुर, चितवन	डिप्लोमा इन सिभिल इन्जिनियरिङ्ग डिप्लोमा इन इन्टरप्रेनरसीप डेभलपमेन्ट डिप्लोमा इन इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरिङ्ग
२०	रामेछाप पोलिटेक्निक इन्स्टिच्यूट, मन्थली, रामेछाप	डिप्लोमा इन एग्रिकल्चर (प्लान्ट साईन्स)
२१	जिरी टेक्निकल स्कूल, जिरी, दोलखा	डिप्लोमा इन सिभिल इन्जिनियरिङ्ग डिप्लोमा इन एग्रिकल्चर (प्लान्ट साईन्स) डिप्लोमा इन एग्रिकल्चर (एनिमल साईन्स) टि.एसएलसी इन लाइभस्टक प्रोडक्सन/एनिमल हेल्थ टि.एसएलसी इन एग्रिकल्चर (प्लान्ट साईन्स) टि.एसएलसी इन अग्युलरी नर्सिङ मिडवाइफरी टि.एसएलसी इन सिभिल इन्जिनियरिङ्ग

२२	नेपाल बनेपा पोलिटेक्निक इन्स्टिच्युट, बनेपा, काभ्रेपलाञ्चोक	डिप्लोमा इन सिभिल इन्जिनियरिङ्ग डिप्लोमा इन इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरिङ्ग डिप्लोमा इन होटल म्यानेजमेन्ट डिप्लोमा इन इन्फर्मेसन टेक्नोलोजी डिप्लोमा इन जियोम्याटिक्स इन्जिनियरिङ्ग
२३	पनौती प्राविधिक शिक्षालय, पनौती, काभ्रेपलाञ्चोक	टि.एसएलसी इन अटोमोबाइल इन्जिनियरिङ्ग
२४	बालाजु स्कुल अफ इन्जिनियरिङ्ग एण्ड टेक्नोलोजी, बालाजु, काठमाण्डौ	डिप्लोमा इन सिभिल इन्जिनियरिङ्ग डिप्लोमा इन मेकानिकल इन्जिनियरिङ्ग डिप्लोमा इन इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरिङ्ग डिप्लोमा इन अथ्याल्मिक साइन्स टि.एसएलसी इन इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरिङ्ग टि.एसएलसी इन मेकानिकल इन्जिनियरिङ्ग टि.एसएलसी इन स्यानितेसन इन्जिनियरिङ्ग
२५	शंकरापुर पोलिटेक्निक इन्स्टिच्युट, साँखु, काठमाण्डौ	डिप्लोमा इन सिभिल इन्जिनियरिङ्ग डिप्लोमा इन जियोम्याटिक्स इन्जिनियरिङ्ग डिप्लोमा इन हाईड्रोपावर इन्जिनियरिङ्ग
२६	दिवाकर स्मृति प्राविधिक शिक्षालय, माडी, चितवन	डिप्लोमा इन सिभिल इन्जिनियरिङ्ग डिप्लोमा इन एग्रिकल्चर (एनिमल साइन्स)
२७	धादिङ्ग पोलिटेक्निक इन्स्टिच्युट, गजुरी, धादिङ्ग	डिप्लोमा इन एग्रिकल्चर (प्लान्ट साइन्स) डिप्लोमा इन एग्रिकल्चर (एनिमल साइन्स)
२८	दिनेश रामजी स्मृति पोलिटेक्निक इन्स्टिच्युट, चौतारा, सिन्धुपाल्चोक	डिप्लोमा इन सिभिल इन्जिनियरिङ्ग डिप्लोमा इन इन्फर्मेसन टेक्नोलोजी
२९	भरतपुर पोलिटेक्निक इन्स्टिच्युट, भरतपुर, चितवन	डिप्लोमा इन होटल म्यानेजमेन्ट
गण्डकी प्रदेश		
३०	गोरखा पोलिटेक्निक इन्स्टिच्युट, पालुङ्गटार, गोरखा	डिप्लोमा इन सिभिल इन्जिनियरिङ्ग डिप्लोमा इन इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरिङ्ग डिप्लोमा इन जियोमेटिक इन्जिनियरिङ्ग
३१	ग्रामीण तालिम केन्द्र, खुदी, लम्जुङ्ग	टि.एसएलसी इन एग्रिकल्चर (प्लान्ट विज्ञान)
३२	तनहुँ प्राविधिक शिक्षालय, भिमाद तनहुँ	डिप्लोमा इन एग्रिकल्चर (प्लान्ट साइन्स)
३३	पोखरा प्राविधिक शिक्षालय, पोखरा, कास्की	डिप्लोमा इन होटल एण्ड लज म्यानेजमेन्ट डिप्लोमा इन अथ्याल्मिक साइन्स टि.एसएलसी इन कुलिनरी आर्ट्स
३४	धवलागिरी प्राविधिक शिक्षालय, लेते, मुस्ताङ्ग	टि.एसएलसी इन कुलिनरी आर्ट्स टि.एसएलसी इन (होटल एण्ड लजम्यानेजमेन्ट) टि.एसएलसी इन एग्रिकल्चर (प्लान्ट साइन्स) टि.एसएलसी इन लाइभस्टक प्रोडक्सन/एनिमल हेल्थ
३५	धौवागिरी पोलिटेक्निक इन्स्टिच्युट, बलेवा, वाग्लुङ्ग	डिप्लोमा इन एग्रिकल्चर (प्लान्ट साइन्स) डिप्लोमा इन एग्रिकल्चर (एनिमल साइन्स)

३६	किसान प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षालय, चापाकोट, स्याङ्जा	डिप्लोमा इन एग्रिकल्चर (प्लान्ट साइन्स) डिप्लोमा इन एग्रिकल्चर (एनिमल साइन्स) डिप्लोमा इन सिभिल इन्जिनियरिङ्ग
३७	कालीगण्डकी पोलिटेक्निक इन्स्टिच्यूट, पुटार, तनहुँ	डिप्लोमा इन फरेस्ट्री
३८	आँधीखोला बहुप्राविधिक शिक्षालय, वालिङ्ग, स्याङ्जा	डिप्लोमा इन एग्रिकल्चर (प्लान्ट साइन्स) डिप्लोमा इन इन्फरमेसन एण्ड टेक्नोलोजी
३९	बारपाक पोलिटेक्निक इन्स्टिच्यूट, बारपाक, गोरखा	डिप्लोमा इन एग्रिकल्चर (प्लान्ट साइन्स)
४०	अन्नपूर्ण पोलिटेक्निक इन्स्टिच्यूट, ढिकुरपोखरी कास्की	डिप्लोमा इन एग्रिकल्चर (प्लान्ट साइन्स)
४१	राइनश पोलिटेक्निक इन्स्टिच्यूट, राइनश, लमजुङ्ग	
प्रदेश नं. ५		
४२	मदन पोखरा पोलिटेक्निक इन्स्टिच्यूट, मदनपोखरा, पाल्पा	डिप्लोमा इन एग्रिकल्चर, (प्लान्ट साइन्स) डिप्लोमा इन इन्फरमेसन टेक्नोलोजी
४३	कोरिया नेपाल इन्स्टिच्यूट अफ टेक्नोलोजी, बुटवल, रूपन्देही	डिप्लोमा इन मेकानिकल इन्जिनियरिङ्ग डिप्लोमा इन अटोमोवाइल इन्जिनियरिङ्ग डिप्लोमा इन इलेक्ट्रिकल एण्ड इलेक्ट्रोनिकस इन्जिनियरिङ्ग डिप्लोमा इन रेफ. एण्ड ए.सी.
४४	राप्ती प्राविधिक शिक्षालय, लालमटिया, दाङ्ग	डिप्लोमा इन सिभिल इन्जिनियरिङ्ग डिप्लोमा इन एग्रिकल्चर (प्लान्ट साइन्स) डिप्लोमा इन एग्रिकल्चर (एनिमल साइन्स) डिप्लोमा इन अथ्याल्मिक साइन्स टि.एसएलसी इन कम्प्युनिटी मेडिसिन असिस्टेन्ट टि.एसएलसी इन सिभिल इन्जिनियरिङ्ग टि.एसएलसी इन एग्रिकल्चर (प्लान्ट साइन्स) टि.एसएलसी इन सर्वे इन्जिनियरिङ्ग (अमिन)
४५	भेरी प्राविधिक शिक्षालय, नेपालगञ्ज, बाँके	डिप्लोमा इन सिभिल इन्जिनियरिङ्ग डिप्लोमा इन मेकानिकल इन्जिनियरिङ्ग डिप्लोमा इन इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरिङ्ग टि.एसएलसी इन सिभिल इन्जिनियरिङ्ग टि.एसएलसी इन मेकानिकल इन्जिनियरिङ्ग टि.एसएलसी इन इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरिङ्ग टि.एसएलसी इन अटोमोवाइल इन्जिनियरिङ्ग टि.एसएलसी इन इलेक्ट्रोनिकस इन्जिनियरिङ्ग टि.एसएलसी इन रेफ. एण्ड ए.सी. टि.एसएलसी इन कम्प्युटर एप्लिकेसन एण्ड सेक्रेटरियल म्यानेजमेन्ट
४६	एग्रोफरेस्ट्री पोलिटेक्निक इन्स्टिच्यूट, छत्रदेव, अर्घाखाँची	डिप्लोमा इन एग्रिकल्चर (प्लान्ट साइन्स) डिप्लोमा इन एग्रिकल्चर (एनिमल साइन्स)
४७	पाणीनी बहुप्राविधिक शिक्षालय, चिवेक, अर्घाखाँची	डिप्लोमा इन सिभिल इन्जिनियरिङ्ग डिप्लोमा इन फरेस्ट्री
४८	रोल्पा पोलिटेक्निक इन्स्टिच्यूट, मेवाङ्ग, रोल्पा	डिप्लोमा इन एग्रिकल्चर (एनिमल साइन्स) डिप्लोमा इन एग्रिकल्चर (प्लान्ट साइन्स)

४९	शहिद कृष्णसेन इच्छुक बहुप्राविधिक शिक्षालय, घोरही, दाङ	डिप्लोमा इन फारेष्ट्रि डिप्लोमा इन एग्रिकल्चर (एनिमल साइन्स) डिप्लोमा इन फूड एण्ड डेरी डिप्लोमा इन होटल म्यानेजमेन्ट डिप्लोमा इन आर्किटेक्चर इन्जिनियरिङ्ग
५०	जीवराज आश्रित पोलिटेक्निक इन्स्टिच्यूट, इस्मा, गुल्मी	डिप्लोमा इन जियोमेटिक इन्जिनियरिङ्ग डिप्लोमा इन इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरिङ्ग डिप्लोमा इन आर्किटेक्चर इन्जिनियरिङ्ग डिप्लोमा इन अटोमोबाईल इन्जिनियरिङ्ग
कर्णाली प्रदेश		
५१	कर्णाली प्राविधिक शिक्षालय, चन्दननाथ, जुम्ला	डिप्लोमा इन सिभिल इन्जिनियरिङ्ग डिप्लोमा इन एग्रिकल्चर (प्लान्ट साइन्स) डिप्लोमा इन फारेष्ट्री टि.एसएलसी इन कम्प्युनिटी मेडिकल असिस्टेण्ट टि.एसएलसी इन अकजुलरी नर्सिङ मिडवाइफरी टि.एसएलसी इन सिभिल इन्जिनियरिङ्ग टि.एसएलसी इन एग्रिकल्चर (प्लान्ट साइन्स)
५२	शहिद नेत्रलाल अभागी प्राविधिक शिक्षालय, खलङ्गा, सल्यान	डिप्लोमा इन सिभिल इन्जिनियरिङ्ग डिप्लोमा इन एग्रिकल्चर (एनिमल साइन्स)
५३	जाजरकोट पोलिटेक्निक इन्स्टिच्यूट, काफलचौर, जाजरकोट	डिप्लोमा इन सिभिल इन्जिनियरिङ्ग डिप्लोमा इन फारेष्ट्री
५४	शहिद यज्ञेश्वर स्मृति बहुप्राविधिक शिक्षालय, चौर जहारी, रुकुम	डिप्लोमा इन फारेष्ट्रि
सुदूरपश्चिम प्रदेश		
५५	टिकापुर पोलिटेक्निक इन्स्टिच्यूट, टिकापुर, कैलाली	डिप्लोमा इन एग्रिकल्चर (प्लान्ट साइन्स) डिप्लोमा इन एग्रिकल्चर (एनिमल साइन्स) डिप्लोमा इन फारेष्ट्री डिप्लोमा इन सिभिल इन्जिनियरिङ्ग
५६	सेती प्राविधिक शिक्षालय, दिपायल, डोटी	डिप्लोमा इन सिभिल इन्जिनियरिङ्ग डिप्लोमा इन एग्रिकल्चर (एनिमल साइन्स) डिप्लोमा इन एग्रिकल्चर (प्लान्ट साइन्स) टि.एसएलसी इन अगज्युलरी नर्सिङ मिडवाइफरी टि.एसएलसी इन एग्रिकल्चर (प्लान्ट साइन्स) टि.एसएलसी इन लाइभस्टक प्रोडक्सन/एनिमल हेल्थ
५७	भिमदत्त पोलिटेक्निक इन्स्टिच्यूट, पाटन, बैतडी	डिप्लोमा इन एग्रिकल्चर (प्लान्ट साइन्स) डिप्लोमा इन सिभिल इन्जिनियरिङ्ग
५८	शहिद बृषवहादुर सिंह बहुप्राविधिक शिक्षालय, अठला, बझाङ्ग	डिप्लोमा इन सिभिल इन्जिनियरिङ्ग डिप्लोमा इन एग्रिकल्चर (प्लान्ट साइन्स)
५९	शुक्लाफाँटा बहुप्राविधिक शिक्षालय, भलारी, कञ्चनपुर	डिप्लोमा इन मेकानिकल इन्जिनियरिङ्ग डिप्लोमा इन सिभिल इन्जिनियरिङ्ग

२.४ नमुना बहुप्राविधिक शिक्षालय

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्का आङ्गिक शिक्षालयहरू मध्येबाट प्रत्येक प्रदेशमा एउटा शिक्षालयलाई स्तरोन्नती गर्न नमुना बहुप्राविधिक शिक्षालयहरूको रूपमा विकास गर्ने कार्य प्रारम्भ भएको छ । नमुना बहुप्राविधिक शिक्षालयका लागि छनौट भएका शिक्षालयहरू देहाय अनुसार छन् ।

तालिका २.६ नमुना बहुप्राविधिक शिक्षालय

क्र.सं.	प्रदेश	शिक्षालय
१	प्रदेश नं. १	रत्नकुमार बान्तवा पोलिटेक्निक इन्स्टिच्यूट, साखेजुङ्ग, इलाम
२	प्रदेश नं. २	निर्मल लामा बहुप्राविधिक शिक्षालय, बर्दिबास, महोत्तरी
३	बागमती प्रदेश	दिवाकर स्मृति प्राविधिक शिक्षालय, माडी, चितवन
४	गण्डकी प्रदेश	गोरखा पोलिटेक्निक इन्स्टिच्यूट, पालुङ्गटार, गोरखा
५	प्रदेश नं. ५	शहिद कृष्णसेन इच्छुक बहुप्राविधिक शिक्षालय, घोराही, दाङ
६	कर्णाली प्रदेश	कर्णाली प्राविधिक शिक्षालय, चन्दननाथ, जुम्ला
७	सुदूरपश्चिम प्रदेश	टिकापुर पोलिटेक्निक इन्स्टिच्यूट, टिकापुर, कैलाली

स्रोत: पोलिटेक्निक महाशाखा

२.५ साभेदारी स्वरूपमा सञ्चालित शिक्षालय र कार्यक्रम

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्ले साभेदारी स्वरूपमा २० ओटा शिक्षालयहरू सञ्चालन गरेको छ । साभेदारी स्वरूपमा सञ्चालन भएका शिक्षालयहरू र सञ्चालन हुने कार्यक्रमको विवरण देहाय अनुसार रहेको छ ।

तालिका नं. २.७ साभेदारी स्वरूपमा सञ्चालित शिक्षालय र कार्यक्रम

क्र. सं.	शिक्षालयको नाम, ठेगाना	कार्यक्रम
१	ओखलढुङ्गा स्कूल अफ हेल्थ साइन्स, ओखलढुङ्गा	प्रमाणपत्र तह नर्सिङ
२	तानसेन स्कूल अफ हेल्थ साइन्स, पाल्पा	प्रमाणपत्र तह नर्सिङ प्रमाणपत्र तह मेडिकल ल्याब टेक्नोलोजी
३	शैलेजा आचार्य मेमोरियल पोलिटेक्निक इन्स्टिच्यूट, जहडा, मोरङ्ग	प्रमाणपत्र तह नर्सिङ डिप्लोमा इन एग्रिकल्चर (प्लान्ट साइन्स) टि.एसएलसी इन अक्जुलरी नर्सिङ मिडवाइफरी टि.एसएलसी इन आयुर्वेद टि.एसएलसी इन एग्रिकल्चर (प्लान्ट साइन्स) टि.एसएलसी इन लाइभस्टक प्रोडक्सन/एनिमल हेल्थ
४	मनमोहन मेमोरियल पोलिटेक्निक इन्स्टिच्यूट, हात्तीमुडा, मोरङ्ग	डिप्लोमा इन सिभिल इन्जिनियरिङ्ग डिप्लोमा इन मेकानिकल इन्जिनियरिङ्ग डिप्लोमा इन इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरिङ्ग

क्र. सं.	शिक्षालयको नाम, ठेगाना	कार्यक्रम
५	सिन्धुली कम्युनिटी टेक्निकल इन्स्टिच्यूट, सिन्धुली	डिप्लोमा इन सिभिल इन्जिनियरिङ्ग डिप्लोमा इन एग्रीकल्चर (एनिमल साइन्स)
६	मदन आश्रित मेमोरियल पोलिटेक्निक स्कूल, गोठार, काठमाण्डु	डिप्लोमा इन सिभिल इन्जिनियरिङ्ग डिप्लोमा इन होटल म्यानेजमेन्ट टि.एसएलसी इन सिभिल इन्जिनियरिङ्ग टि.एसएलसी इन लाइभस्टक प्रोडक्सन/एनिमल हेल्थ
७	भोकेशनल एजुकेशन टेक्नोलोजी एकेडेमी, पालुङ्गटार गोरखा	डिप्लोमा इन एग्रीकल्चर (प्लान्ट साइन्स) डिप्लोमा इन एग्रीकल्चर (एनिमल साइन्स)
८	नेपाल पुलिस टेक्निकल कलेज, साँगा, भक्तपुर	डिप्लोमा इन कम्प्युटर इन्जिनियरिङ्ग
९	नेपाली आर्मी स्कूल अफ इलेक्ट्रोनिक एण्ड मेकानिकल इन्जिनियरिङ्ग, खरीपाटी, भक्तपुर	डिप्लोमा इन अटो मेकानिकल इन्जिनियरिङ्ग
१०	नेपाली सेना भोकेशनल एग्रीकल्चर एण्ड लाइभस्टक ट्रेनिङ्ग सेन्टर, उदीपुर, लमजुङ्ग	टि.एसएलसी इन एग्रीकल्चर (प्लान्ट साइन्स) टि.एसएलसी इन लाइभस्टक प्रोडक्सन/एनिमल हेल्थ
११	कन्काई पोलिटेक्निक इन्स्टिच्यूट, भापा	डिप्लोमा इन सिभिल इन्जिनियरिङ्ग डिप्लोमा इन इन्फरमेसन टेक्नोलोजी डिप्लोमा इन जियोमेटिक्स इन्जिनियरिङ्ग
१२	गोलबजार पोलिटेक्निक इन्स्टिच्यूट, सिरहा	डिप्लोमा इन सिभिल इन्जिनियरिङ्ग डिप्लोमा इन एग्रीकल्चर (प्लान्ट साइन्स)
१३	मौलापुर पोलिटेक्निक इन्स्टिच्यूट, रौतहट	डिप्लोमा इन सिभिल इन्जिनियरिङ्ग डिप्लोमा इन जियोमेटिक इन्जिनियरिङ्ग
१४	चन्द्रनगर पोलिटेक्निक इन्स्टिच्यूट, सिरहा	डिप्लोमा इन सिभिल इन्जिनियरिङ्ग डिप्लोमा इन इन्फरमेसन टेक्नोलोजी
१५	हनुमान नगर पोलिटेक्निक इन्स्टिच्यूट, सप्तरी	डिप्लोमा इन सिभिल इन्जिनियरिङ्ग डिप्लोमा इन जियोमेटिक इन्जिनियरिङ्ग
१६	महालक्ष्मी पोलिटेक्निक इन्स्टिच्यूट, ललितपुर	डिप्लोमा इन सिभिल इन्जिनियरिङ्ग डिप्लोमा इन इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरिङ्ग
१७	बिगु पोलिटेक्निक इन्स्टिच्यूट, दोलखा	डिप्लोमा इन सिभिल इन्जिनियरिङ्ग
१८	गण्डकी पोलिटेक्निक इन्स्टिच्यूट, पोखरा, कास्की	डिप्लोमा इन सिभिल इन्जिनियरिङ्ग डिप्लोमा इन अटोमोबाइल इन्जिनियरिङ्ग
१९	पञ्चकोशी पोलिटेक्निक इन्स्टिच्यूट, दैलेख	डिप्लोमा इन सिभिल इन्जिनियरिङ्ग
२०	धनगढी पोलिटेक्निक इन्स्टिच्यूट, धनगढी, कैलाली	डिप्लोमा इन अटोमोबाइल इन्जिनियरिङ्ग डिप्लोमा इन होटल म्यानेजमेन्ट

स्रोत: पोलिटेक्निक महाशाखा

२.६ छोटो अवधिका तालिम कार्यक्रम

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्का आङ्गिक शिक्षालय, साभेदारी, सामुदायिक विद्यालयमा प्राविधिक शिक्षा र निजी स्तरमा सञ्चालित तालिम प्रदायक संस्थाहरूले आवश्यकता र माग अनुसार छोटो अवधिका सीपमूलक तालिमहरू सञ्चालन गर्दै आएका छन् । आ.व. २०७५/०७६ मा नेपाल सरकारको स्रोतबाट हरेक प्रदेशमा ६००० का दरले जम्मा ४२००० जनालाई तालिमको व्यवस्था भएकोमा स्थानीय तहको माग अनुसार परिषद् प्रदेश कार्यालय मार्फत प्रदान गरिएको तालिमको संख्या देहाय अनुसार रहेको छ ।

तालिका २.८: प्रदेश तहबाट सञ्चालन भएका तालिमको संख्या

क्र.सं.	प्रदेश	संख्या
१	प्रदेश नं. १	५,९८२ जना
२	प्रदेश नं. २	६,००० जना
३	बागमती प्रदेश	५,९६९ जना
४	गण्डकी प्रदेश	४,९०० जना
५	प्रदेश नं. ५	६,००० जना
६	कर्णाली प्रदेश	६,००० जना
७	सुदूरपश्चिम प्रदेश	५,९७६ जना
जम्मा		४०,८९८ जना

तालिका २.९: ENSSURE परियोजनाबाट सञ्चालित तालिमको संख्या

क्र. सं.	विवरण	संख्या
१	१६९६ घण्टाको OJT सहितको तालिम सम्पन्न	३५९० जना
२	१६९६ घण्टाको OJT सहितको तालिम सञ्चालन रहेको	१९६० जना
३	Apprenticeship २४ महिने औद्योगिक प्रशिक्षण	१९६६ जना
४	वृत्ति परामर्श (Career Guidance) र रोजगार मेला	४५००० जना

स्रोत: ENSSURE परियोजना

३. पाठ्यक्रम विकास तथा समकक्षता निर्धारण

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्का मुख्य जिम्मेवारीहरूमध्ये पाठ्यक्रम निर्माण तथा परिमार्जन पनि एक हो । परिषद्का उपाध्यक्ष अध्यक्ष रहको पाठ्यक्रम विकास समितिले नेपालको प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालिमको लागि आवश्यक पाठ्यक्रमको निर्माण र परिमार्जन गर्दछ । हालसम्म परिषद्बाट ४८ ओटा डिप्लोमा तथा प्रमाणपत्र तहका, २८ ओटा प्राविधिक एसएलसी तहका र २०२ ओटा छोटो अवधि तालिमका पाठ्यक्रमहरू निर्माण भएका छन् ।

यसका अतिरिक्त परिषद् कार्यालयको पाठ्यक्रम विकास तथा समकक्षता निर्धारण महाशाखाले डिप्लोमा तथा प्रमाण पत्र तहका स्वदेश तथा वैदेशिक बोर्डबाट प्राप्त गरेको शैक्षिक उपाधिको समकक्षता निर्धारण गर्ने गर्दछ । हालसम्म देशभित्र र बाहिरबाट अध्ययन सम्पन्न गरी आएका प्राविधिक डिप्लोमा तथा प्रमाणपत्र तह र प्राविधिक एसएलसी तहका २१४० जना विद्यार्थीहरूलाई समकक्षता प्रदान गरिएको छ । आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा निर्माण र परिमार्जन भएका पाठ्यक्रमको विवरण देहाय अनुसार छ ।

३.१: पाठ्यक्रम निर्माण

(क) डिप्लोमा तह

१. डिप्लोमा इन मेकाट्रोनिक्स इन्जिनियरिङ्ग	७. जुट स्पाइनर (Industry based)
२. डिप्लोमा इन मेडिसिनल एण्ड एरोमेटिक प्लान्ट	८. जुट विभर (Industry based)
३. डिप्लोमा इन आयुर्वेद फार्मसी	९. प्रि-स्पाइनिङ्ग यार्न मेसिन अपरेटर (Industry based)
(ख) प्राविधिक एसएलसी तह (Apprenticeship)	१०. स्पाइनिङ्ग यार्न मेसिन अपरेटर (Industry based)
१. प्राविधिक एसएलसी तह होटेल म्यानेजमेन्ट	११. पोष्ट-स्पाइनिङ्ग यार्न मेसिन अपरेटर (Industry based)
२. प्राविधिक एसएलसी तह इन्फरमेसन टेक्नोलोजी	१२. सर्कुलर विभिङ्ग मेसिन (लुम) अपरेटर (Industry based)
३. प्राविधिक एसएलसी तह अटोमोबाइल इन्जिनियरिङ्ग	१३. असिस्टेण्ट मेटल वर्कर (Skill upgrading)
	१४. मेटल वर्कर (Skill upgrading)

(ग) छोटो अवधिको तालिम

१. गोल्ड सिल्भर स्मीथ (सुनचाँदी कालिगढ)	३. प्रमाणपत्र तह मेडिकल ल्याब टेक्नोलोजी
२. जुनियर होमिष्टे अपरेटर	४. प्रमाणपत्र तह फिजियोथेरापी
३. योगा सहायक इन्स्ट्रक्टर	५. डिप्लोमा इन फरेष्ट्रि
४. स्टेशनरी/एजुकेशनल मेटेरियल प्रोड्युसर	
५. कम्युनिटी बेस रिहाविलिटेशन फेसिलेटर	
६. सोसियल वर्कर	

३.२: पाठ्यक्रम परिमार्जन

१. डिप्लोमा इन अटोमोबाइल इन्जिनियरिङ्ग
२. डिप्लोमा इन इलेक्ट्रिकल एण्ड इलेक्ट्रोनिकस इन्जिनियरिङ्ग
३. प्रमाणपत्र तह मेडिकल ल्याब टेक्नोलोजी
४. प्रमाणपत्र तह फिजियोथेरापी
५. डिप्लोमा इन फरेष्ट्रि

स्रोत : पाठ्यक्रम विकास महाशाखा

४. सीप प्रमाणीकरण

औपचारिक पेशा तथा रोजगारीमा जान चाहने व्यक्तिहरूले सिकेका सीप र दक्षतालाई परीक्षण गरी प्रमाणीकरण गर्ने उद्देश्यले वि.सं. २०४० (सन् १९८३) सालमा राष्ट्रिय सीप परीक्षण प्राधिकरणको स्थापना भए पश्चात नेपालमा सीप परीक्षण गर्ने कार्यको शुरुआत भएको पाईन्छ । वि.सं. २०४५ मा प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषदको स्थापना भए पश्चात राष्ट्रिय सीप परीक्षण प्राधिकरणलाई परिषदको मातहतमा रहने गरी राष्ट्रिय सीप परीक्षण समितिमा रूपमान्तरण गरियो । राष्ट्रिय सीप परीक्षण समितिले हालसम्म २४ ओटा क्षेत्रमा प्रारम्भिक तह देखि चौथो तहसम्म २९५ ओटा राष्ट्रिय पेशागत सीप प्रमाणिका निर्माण गरेको छ । साथै हालसम्म ३८३,५७० जनाको सीप प्रमाणीकरण सम्पन्न भएको पाईन्छ ।

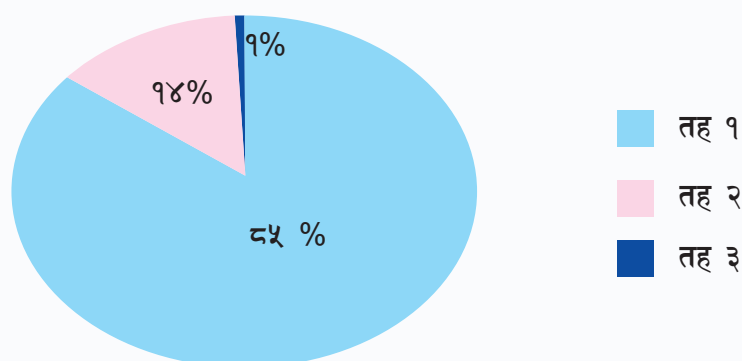
आर्थिक वर्ष २०७५/०७६ मा वैदेशिक रोजगार बोर्डसँगको सहकार्यकमा २० बटा पेशा र व्यवसायमा सीप परीक्षणका लागि ४०८ जना सहभागी भएकोमा ३२७ जनाको प्रमाणीकरण सम्पन्न भएको छ । साथै उक्त आ. व. मा कुल ५३,५५१ जना सीप परीक्षणको लागि सहभागी भएकोमा ३६६४९ जनाको प्रमाणीकरण सम्पन्न भएको छ । आर्थिक वर्ष २०७५/०७६ मा सीप परीक्षणमा सहभागी र प्रमाणिकृतको संख्या र आर्थिक वर्ष २०७५/०७६ सम्ममा निर्माण भएका राष्ट्रिय पेशागत प्रमाणीकाको संख्यात्मक विवरण देहाय अनुसार प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ४.१ सीप परीक्षणको विवरण

तह	सहभागी	प्रमाणीकृत
तह १	४०,८६२	३१,१४५
तह २	११,६३७	५,२११
तह ३	१०५२	२९३
तह ४	-	
जम्मा	५३,५५१	३६,६४९

स्रोत : राष्ट्रिय सीप परीक्षण समिति

रेखाचित्र ४.१: आ.व. २०७५/०६ मा सीप परीक्षणमा प्रमाणीकृत

सीप प्रमाणीकृतको संख्या ३६६४९

तालिका 8.2 : राष्ट्रिय पेशागत सीप प्रमाणिका सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	पेशागत क्षेत्र	२०७५/७६ सम्ममा निर्माण भएका सीप प्रमाणिका					जम्मा
		तह					
		प्रारम्भिक	१	२	३	४	
१	कृषि	०	२८	८	२	०	३८
२	अटोमोबाइल	०	५	११	२	०	१८
३	व्यापार	०	३	१	१	०	५
४	कम्प्युटर	०	१	२	४	०	७
५	निर्माण	१	२५	१३	३	०	४२
६	निर्माण-सम्बन्धी उपकरण	०	४	७	६	०	१७
७	इलेक्ट्रिकल	०	७	८	२	२	१९
८	इलेक्ट्रोनिक्स	२	६	७	१	०	१६
९	फरेस्ट्री	१	२	१	०	०	४
१०	हस्तकला	३	९	१	३	०	१६
११	स्वास्थ्य	०	८	५	४	२	१९
१२	Hospitality Industry	१	१३	२	१	०	१७
१३	छालाका सामाग्री तथा उद्योग	१	१	१	०	०	३
१४	मेकानिकल	०	१३	१०	६	०	२९
१५	पर्वतारोहण	०	०	०	१	१	२
१६	अन्य	०	४	३	१	०	८
१७	प्रिन्टिङ	०	१	१	२	०	४
१८	नवीकरणीय उर्जा	०	२	४	०	१	७
१९	सिलाई-बुनाई	०	८	३	१	०	१२
२०	टेक्सटायल	१	८	२	०	०	११
२१	योगार्थी	०	०	१	०	०	१
जम्मा							२९५

स्रोत : राष्ट्रिय सीप परीक्षण समिति

५. प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालिम कार्यक्रमको विकास तथा विस्तार

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम परिषद् अन्तर्गत आङ्गिक, साभेदारी, सामुदायिक विद्यालयमा प्राविधिक शिक्षा, निजी स्तरमा संचालित शिक्षालय छन् । सबै क्षेत्र, वर्ग र लिङ्गको समतामूलक पहुँच पुग्ने गरी प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालिम कार्यक्रमहरूको विस्तार गर्नु परिषद्को एउटा मुख्य उद्देश्य रहेको छ । न्यूनतम आवश्यक पूर्वाधारको जाँच गरी प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालिम कार्यक्रम सञ्चालन गर्न सम्बन्धन/स्वीकृति दिने कार्य गरिदै आएको छ । आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा विस्तार गरिएका कार्यक्रमबारे विस्तृत विवरण निम्नानुसार प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ५.१ : तीनवर्षे डिप्लोमा कार्यक्रमका लागि स्वीकृत प्रदान गरिएका कार्यक्रमको विवरण

क्र. सं.	कार्यक्रम	२०७५ असार मसान्तसम्मका कार्यक्रम	आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा विस्तारित कार्यक्रम	हालसम्मका कार्यक्रम
१	प्रमाणपत्र तह नर्सिङ	११२	१	११३
२	प्रमाणपत्र तह जनरल मेडिसिन	६५	०	६५
३	डिप्लोमा इन सिभिल इन्जिनियरिङ्ग	११४	६७	१८१
४	प्रमाणपत्र तह मेडिकल ल्याब टेक्नोलोजी	५८	१	५९
५	डिप्लोमा इन एग्रिकल्चर (प्लान्ट साइन्स)	११८	४६	१६४
६	डिप्लोमा इन फार्मेसी	३७	०	३७
७	डिप्लोमा इन कम्प्युटर इन्जिनियरिङ्ग	३२	८	४०
८	डिप्लोमा इन इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरिङ्ग	१९	९	२८
९	प्रमाणपत्र तह डाइग्नोस्टिक रेडियोग्राफी	२२	०	२२
१०	डिप्लोमा इन इलेक्ट्रोनिकस इन्जिनियरिङ्ग	८	०	८
११	प्रमाणपत्र तह डेन्टल साइन्स	१०	०	१०
१२	डिप्लोमा इन एग्रिकल्चर (एनिमल साइन्स)	३६	३७	७३
१३	डिप्लोमा इन मेकानिकल इन्जिनियरिङ्ग	५	४	९
१४	डिप्लोमा इन अथ्याल्मिक साइन्स	८	०	८
१५	डिप्लोमा इन आर्किटेक्चर इन्जिनियरिङ्ग	३	४	७
१६	प्रमाणपत्र तह हेल्थ साइन्स (आयुर्वेद)	४	०	४
१७	डिप्लोमा इन होटल म्यानेजमेन्ट	५	४	९
१८	डिप्लोमा इन जियोम्याटिक्स इन्जिनियरिङ्ग	५	१९	२४
१९	डिप्लोमा इन फुड एण्ड डेरी टेक्नोलोजी	४	०	४
२०	डिप्लोमा इन इन्फर्मेसन टेक्नोलोजी	५	८	१३
२१	डिप्लोमा इन होमियोप्याथी	१	०	१
२२	डिप्लोमा इन अकुपन्चर अकुप्रेसर एण्ड मोक्सिवुशन	१	०	१

क्र. सं.	कार्यक्रम	२०७५ असार मसान्तसम्मका कार्यक्रम	आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा विस्तारित कार्यक्रम	हालसम्मका कार्यक्रम
२३	डिप्लोमा इन फरेष्ट्री	१२	२४	३६
२४	डिप्लोमा इन इलेक्ट्रिकल एण्ड इलेक्ट्रोनिक्स	१	१	२
२५	डिप्लोमा इन अटोमोबाइल इन्जिनियरिङ्ग	२	९	११
२६	डिप्लोमा इन बायोमेडिकल इक्विपमेन्ट इन्जिनियरिङ्ग	१	०	१
२७	डिप्लोमा इन रेफ एण्ड ए.सी	१	०	१
२८	प्रमाणपत्र तह मेडिकल साईन्स (फिजियोथेरापी)	२	०	२
२९	डिप्लोमा इन हाइड्रोपावर इन्जिनियरिङ्ग	१	२	३
३०	डिप्लोमा इन सोसियल वर्क्स	१	०	१
३१	डिप्लोमा इन इन्टरप्रेनरशीप डेभलेपमेन्ट	१	०	१

५.१: सामुदायिक विद्यालयमा प्राविधिक शिक्षा कार्यक्रम

सामुदायिक विद्यालयमा रहेका भौतिक पूर्वाधार, जनशक्ति तथा प्रशासनिक संरचनाको उपयोग गरी प्राविधिक शिक्षाका कार्यक्रमहरूलाई सर्वसुलभ बनाउन र स्थानिय प्राविधिक शैक्षिक आवश्यकतालाई परिपुर्ति गरी लक्षित वर्गको पहुँच बढाउने उद्देश्यले वि. सं. २०५७ सालदेखि सामुदायिक विद्यालयमा प्राविधिक शिक्षा कार्यक्रम सुरुवात गरियो । सुरुवाती वर्षमा यस्ता विद्यालयमा प्राविधिक एसएलसी तहका कार्यक्रम मात्र सञ्चालन भएकोमा आर्थिक वर्ष २०६९/७० बाट डिप्लोमा तथा प्रमाणपत्र तहका कार्यक्रम सञ्चालन गर्न थालियो । हालसम्म सामुदायिक विद्यालयमा प्राविधिक शिक्षा कार्यक्रम अन्तर्गत ५३४ ओटा विद्यालय सञ्चालनमा रहेका छन् । सामुदायिक विद्यालयमा प्राविधिक शिक्षा अन्तरगत सञ्चालित कार्यक्रम र विद्यार्थी भर्ना क्षमता देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ५.२: सामुदायिक विद्यालयमा प्राविधिक शिक्षा कार्यक्रममा भर्ना क्षमता

क्र. सं.	कार्यक्रमको नाम	संचालित कार्यक्रमको संख्या	भर्ना क्षमता
१	डिप्लोमा तह	३३८	१७१६०
२	प्राविधिक एसएलसी तह	३१३	१४१६०
	जम्मा	६५१	३१३२०

स्रोत : सामुदायिक विद्यालयमा प्राविधिक शिक्षा महाशाखा

६. अनुसन्धान तथा विकास

संस्थाको प्रभावकारी कार्य सञ्चालनका लागि अनुसन्धान र विकास, सूचना तथा जानकारीको व्यवस्थापन र प्रसारणको भूमिका महत्त्वपूर्ण हुन्छ । प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालीम क्षेत्रमा कार्यरत योजनाकार, नीति निर्माता र अन्य सरोकारवालाहरूका लागि आवश्यक सूचना तथा जानकारी सङ्कलन, प्रशोधन, प्रसारण र प्रकाशनका कार्यहरू परिषद् कार्यालयबाट हुँदै आएको छ । यसका साथै नयाँ शिक्षालय र पोलिटेक्निक इन्स्टिच्युटको स्थापना, कार्यक्रमको प्रभावकारिता तथा गुणस्तरियताका लागि बजार सर्वेक्षण, अनुगमन अध्ययन, प्रभाव अध्ययन, सम्भाव्यता अध्ययन जस्ता कार्यहरू हुँदै आएको छ । श्रम बजार सूचना प्रणाली र एकीकृत तालिम व्यवस्थापन सूचना प्रणाली स्थापना गरी सञ्चालनमा ल्याउने कार्य समेत हुँदै आएको छ । आर्थिक वर्ष २०७५/७६ सम्ममा परिषद् कार्यालयले सम्पन्न गरेका विभिन्न अध्ययन अनुसन्धान यसप्रकार रहेका छन् ।

प्रकाशित अनुसन्धान रिपोर्ट :

1. Global Demand Assessment for Nepalese Skilled Workforce (A study based on advertisement Analysis)
2. Tracer Study of Graduates of Diploma and TSLC Programs Under CTEVT.
3. Impact Study of Karnali Technical School, Jumla.
4. Labour Market Survey to Identify the Emerging Needs of Technical Human Resources in the Country.
5. Labour Market Signaling Analysis on Demand of Nepalese Skilled Workforce in Abroad Job Market.
6. Technical Human Resource Need Assessment in Agro business.
7. Impact Evaluation Guideline Preparation of TVET.
8. Signaling Analysis on Demand of Technical Human Resources for Emerging Business of Agriculture Sector (Floriculture, Tea Industry, Natural Fiber and Herb Processing).
9. Comprehensive TVET Annual Report 2074/2075.

महाशाखाका अन्य प्रकाशन तथा गतिविधिहरू

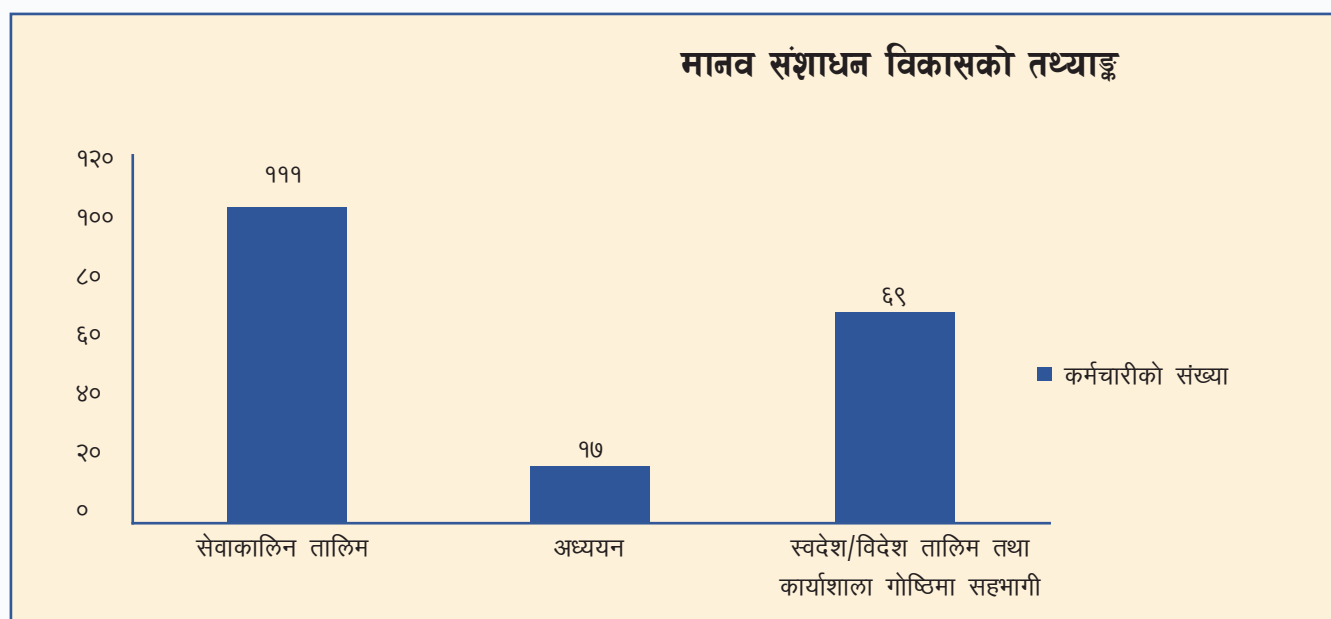
- परीक्षा प्रणाली, सम्बन्धन प्रणाली र तालीम व्यवस्थापन सूचना प्रणालीमा एकीकृत तालिम व्यवस्थापन पद्धति लागू गरियो
- प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालिमका क्षेत्रमा सिकाइ व्यवस्थापन तथा संजाल प्रणालीलाई संस्थागत गरियो
- प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद् न्यूज बुलेटिनको प्रकाशन
- प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद् वार्षिक प्रतिवेदन २०७४/७५ को प्रकाशन
- प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालिम : एक भलक ८ (१) को प्रकाशन
- प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालिमसँग सम्बन्धित वृत्तचित्र निर्माण
- प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालिमसँग सम्बन्धित गोष्ठी एवं समेलन सञ्चालन
- प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषदको रणनीतिक योजना २०२०-२०२४ (मस्यौदा तयार)

७. मानव संशाधनको व्यवस्थापन तथा विकास

७.१ : मानव संशाधनको व्यवस्थापन

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम परिषद्मा कार्यरत कर्मचारीहरूको वृत्तिविकासलाई नियमित बनाउनको लागि प्रशासन महाशाखाले नियमित रूपमा कार्य गर्दै आएको छ । परिषद् कर्मचारी सेवा, शर्त तथा सुविधा सम्बन्धी विनियमावली, २०६९ छैटौं संशोधन भएको र पदपूर्ति तथा बढुवा प्रक्रिया अगाडि बढाउन विभिन्न पद र श्रेणीका २२५ पदहरूमा पदपूर्तिको लागि विज्ञापन भएको छ । आ.व. २०७५/०७६ मा कर्मचारीको वृत्ति विकासका सम्बन्धमा निम्नानुसारका कार्यहरू सम्पन्न भएका छन् ।

रेखाचित्र ७.१ : परिषद् अन्तर्गतका कर्मचारीको वृत्ति विकासको विभिन्न कार्यक्रममा सहभागी कर्मचारीको विवरण :

स्रोत : प्रशासन महाशाखा

७.२ : मानव संशाधनको विकास

प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालिम क्षेत्रमा कार्यरत प्रशिक्षक, कर्मचारी तथा व्यवस्थापकहरूको क्षमता विकासका लागि प्राविधिक प्रशिक्षण प्रतिष्ठानबाट वृत्ति विकाससँग सम्बन्धित विभिन्न तालिमहरू सञ्चालन हुँदै आइरहेको छ । आ.व. २०७५/७६ मा यस प्रतिष्ठानबाट कुल २६७१ व्यक्तिलाई जम्मा ६४८१.९ व्यक्ति हप्ता तालिम प्रदान गरिएको छ । आ. व. २०७५/७६ मा सञ्चालन भएका तालिमको विवरण देहाय अनुसार छ ।

तालिका ७.१ क्षमता विकास सम्बन्धी तालिमको विवरण

क्र. सं.	तालिमको किसिम	समयावधि	जम्मा कर्मचारी	पुरुष	महिला	व्यक्ति हप्ता
कार्यक्रमको क्षेत्र: प्रशिक्षण (छोटो अवधिको तालिम प्याकेज)						
१	प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम (ToT)	५-१० दिन	१०५	१५७	२६२	२८४.२
२	शैक्षिक परामर्श तालिम	१० दिन	३०८	२२१	५२९	१०६४
३	प्रशिक्षण सीप (Instructional Skills)-१	३ हप्ता	८०	२१	१०१	३०९
४	प्रशिक्षण सीप (Instructional Skills) -२	२ हप्ता	५४	३१	८५	१९१

५	ToT for Master Trainers	६ हप्ता	२१	१८	३९	२४०
६	Instructional Media Development	६ हप्ता	१७	३	२०	११४
७	ToT for Effective Instruction	२ हप्ता	६८	१४०	२०८	४१५
८	Computer Application	६ हप्ता	७	८	१५	९०
९	Basic ToT for provinces	७ दिन	१८४	१४१	३२५	४५७.८
कार्यक्रमको क्षेत्र: पाठ्यक्रम (छोटो अवधिको तालिम प्याकेज)						
१	DACUM-I सहजकर्ताको तालिम, तह १ (DACUM Stage I-Theory)	३ हप्ता	६	१०	१६	४८
२	DACUM-II सहजकर्ताको तालिम, तह २ (DACUM Stage II - Intern))	२ हप्ता	६	१०	१६	३२
३	Dual Training System for Master Trainer and Curriculum Developers	२ हप्ता	९	०	९	१८
कार्यक्रमको क्षेत्र: व्यवस्थापन (छोटो अवधिको तालिम प्याकेज)						
१	Management Skills Training	६ हप्ता	२०	४	२४	१४४
२	Management & Leadership Training for TVET Professionals	६ हप्ता	३२	२८	६०	३६०
३	Management of Workplace Based Training	३ दिन	७२	५	७७	४६.२
४	Strategic marketing Management	५ दिन	११	४	१५	१५
५	QIP Auditors Training	५ दिन	११	१	१२	१२
कार्यक्रमको क्षेत्र: OSU (Modular Training Course)						
१	Tally, Basic Library Management, Basic AutoCAD, Farm Machinery, Bakery, etc	१०-२० दिन	१०६	२५	१३१	३२६.४
कार्यक्रमको क्षेत्र: लामो अवधिको तालिम						
१	Bachelor in Technical Education	४ वर्ष	२१२	११०	३२२	१३१६
कार्यक्रमको क्षेत्र: सामुदायिक विकास तालिम						
१	Community Development Training	६ हप्ता	४१	११	५२	३१२
२	ToT for Mason	१० दिन	१०	५०	६०	११६
३	Occupational ToT	१० दिन	१७८	७९	२५७	५०८
४	Gender Empowerment and Social Inclusion Training	१० दिन	२९	३५	६४	६४
स्रोत: प्राविधिक प्रशिक्षण प्रतिष्ठान्						

तालिका ७.२ : प्रतिष्ठानबाट सञ्चालन भएका तालिम सठबन्धी विवरण

क्र.सं.	तालिमको किसिम	समयावधी	जम्मा कर्मचारी	पुरुष	महिला	व्यक्ति प्रति हप्ता
1	(ToT)	10 days	154	81	73	154
2	ECT	10 days	431	253	178	846
3	IS-1	3 weeks	51	35	16	115
4	IS-2	2 weeks	19	14	6	40

5	Computer Application Training (3+3)	6 weeks	15	7	8	102
8	IMD (3+3)	6 weeks	20	17	3	114
9	ToT for Master Trainers	30 days	38	21	17	234
10	ToT for Effective Instruction	10 days	112	27	104	312
11	Dual Training System for Master Trainer and Curriculem Developers	2 weeks	9	9	0	18
12	DACUM I	3 weeks	16	6	10	45
13	Management Skill Training (3+3)	6 weeks	24	20	4	150
14	Management of Workplace based Training	3 days	55	51	4	33
15	QIP Auditors Training	5 days	12	11	1	20
16	Community Development Training(3+3)	6 weeks	25	22	3	228
17	ToT for Mason	10 days	60	10	50	116
18	Occupational ToT- Construction	10 days	20	19	1	40
19	Occupational ToT- Agriculture	10 days	21	17	4	42
20	Occupational ToT- Mechanical	10 days	16	15	1	32
21	Occupational ToT- Hospitality	10 days	18	18	0	36
22	CCNA Routing & Switching (OSU)	4 weeks	16	15	1	12.8
23	Administration and Library Management Training(OSU)	10 days	1	0	1	6
24	Tally (OSU)	11 days	30	21	9	52
25	Administration and Management Training(OSU)	10 days	2	1	1	4
26	Geographic Information System (OSU)	10 days	15	14	1	28
27	Barista (Coffee Maker)	20 days	1	1	0	60
28	Water Quality Testing (OSU)	8 days	1	1	0	1.6
29	Basic Library Management	10 days	16	5	11	30
30	Basic AutoCad	10 days	14	13	1	28
31	Bakery	10 days	6	6	0	12
32	B.Tech.Ed.	4 weeks	161	107	54	700
स्रोत : प्राविधिक प्रशिक्षण प्रतिष्ठान						

८. जनशक्ति प्रक्षेपण तथा भावी कार्यदिशा

८.१ जनशक्ति प्रक्षेपण

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम परिषद् बैठकको निर्णय अनुसार आधारभूत तथा मध्यमस्तरीय प्राविधिक जनशक्ति प्रक्षेपण गरी राय सुभाष सहितको प्रतिवेदन पेश गर्न गठित कार्यटोलिले तयार गरेको प्रतिवेदन अनुसार पेशागत वर्गिकरण अनुसार जनशक्तिको विस्तृत आँकलन देहाय अनुसार पाईएको छ ।

तालिका ८.१ आधारभूत तथा मध्यमस्तरीय प्राविधिक जनशक्तिको प्रक्षेपण

क्र. सं.	पेशागत वर्गिकरण (सिटीईभीटीको क्षेत्रसँग सम्बन्धित मध्यम तहको जनशक्ति)	कुल कार्यरत जनशक्ति	तालिम प्राप्त (आपूर्ति)	आपूर्ति (%)	सीटीईभीटी	कुल तालिम प्राप्त मध्ये सिटीईभीटीको हिस्सा (%)	अन्तर (Gap)
१	कृषि र वन	१५७४७०५	२५८०१५	१६.३८	१०४६७१	४०.५७	-१३१६६९०
२	इन्जिनियरिङ्ग तथा निर्माण	१०७६६७४	२८०८०७	२६.०८	२५४८०७	९०.७४	-७९५८६७
३	चिकित्सा तथा मानव स्वास्थ्य	९५२३६	१०९३७०	११४.८४	१४३२७५	१३१.००	१४१३४
४	होटेल म्यानेजमेन्ट	१७०८१८	५६६७३	३३.१८	३०६२६	५४.०४	-११४१४६
५	यातायात तथा सञ्चार	९५६७६	७६३४७	७९.८०	२४०	०.३१	-१९३२९
६	प्रसोधन उद्योगको (Manufacturing)	४३७२५५	१८५९८०	४२.५३	५८४७४	३१.४४	-२५१२७४
७	निजी तथा व्यावसायिक सेवा र विविध	१९३७३३	१२०४१६	६२.१६	३४७५०	२८.८६	-७३३१७
	जम्मा	३६४४,०९८	१०८७,६०९	२९.८५	६२६,८४३	५७.६३	-२५५६,४८८

स्रोत: आधारभूत तथा मध्यमस्तरीय प्राविधिक जनशक्ति प्रक्षेपणका लागि गठित कार्यटोलिले पेश गरेको प्रतिवेदन, २०७६

तालिकामा उल्लेख गरेअनुसार विभिन्न ७ ओटा आर्थिक क्षेत्र र पेशाहरूका निजी तथा व्यावसायिक सेवाहरूमा कूल ३६,४४,०९८ जनशक्ति संलग्न भई कार्य गरिरहेका छन् जसमध्ये १०,८७,६०९ (२९.८५ प्रतिशत) ले कुनै न कुनै अल्पकालीन तथा दीर्घकालीन तालिम प्राप्त गरेको पाइएको छ । तालिम प्राप्त जनशक्ति मध्ये ६,२६,८४३ (कुल तालिम प्राप्त मध्ये ५७.६३ प्रतिशत) लाई प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम परिषद् (सीटीईभीटी) बाट तालिम प्रदान गरिएको देखिन्छ ।

८.२ भावी कार्ययोजना

परिषदले आव २०६५/७६ मा सञ्चालन गरेका कार्यक्रमबाट प्राप्त उपलब्धीहरूको बारेमा घनिभूत छलफल गरी भावी कार्यदिशा निर्धारण गर्ने उद्देश्यले परिषद् कार्यालयका महाशाखा प्रमुख, प्रदेश कार्यालयका निर्देशक र परिषद्का आङ्गिक शिक्षालयका प्रमुखहरूको सहभागीता मिति २०७६ माघ १० देखि १३ गतेसम्म टिकापुर, कैलाली स्थित टिकापुर पोलिटेक्निक इन्स्टिच्युटमा ३७ औं व्यवस्थापन समीक्षा गोष्ठी सम्पन्न भयो । समीक्षा गोष्ठीमा सबै महाशाखा, कार्यालय र शिक्षालयको प्रस्तुतीकरण गर्नुका साथै प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालिमको विकास विस्तार र सञ्चालनमा आइपरेका समस्या र समाधानका उपायका साथै अवसर तथा चुनौतीहरू सम्बोधन गर्नका लागि भावी कार्य योजनाका सम्बन्धमा समुहगत छलफल गरी प्रस्तुतीकरण समेत गरिएको थियो । समुहगत छलफल र प्रस्तुतीकरण पश्चात परिषद् कार्यालयले देहाय बमोजिम भावी कार्यदिशा तय गरेको छ ।

- सबै स्थानीय तहमा प्राविधिक शिक्षालय सञ्चालन गर्ने नेपाल सरकारको नीति तथा कार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्ने,

- आर्थिक सामाजिक रूपमा विपन्न वर्ग, महिला, आदिवासी-जनजाति, दुर्गम क्षेत्र तथा समुदायका व्यक्ति, फरक क्षमता भएका, द्वन्द्व पीडित र सहिद परिवार, जनआन्दोलन घाइते परिवारका सदस्य तथा जेहेन्दार विद्यार्थी लागि प्राविधिक शिक्षामा छात्रवृत्तिको अवसरमा वृद्धि गर्ने,
- हरेक नागरिकलाई आफ्नो रुचि अनुसारका छोटो अवधिका सीपमूलक तालिम निशुल्क रूपमा उपलब्ध गराउने,
- उद्योगी, व्यावसायी र रोजगारदातालाई प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालिममा प्रत्यक्ष संलग्न गराउने,
- श्रम बजारको माग अनुसार दक्ष प्राविधिक जनशक्ति उत्पादन गर्न पाठ्यक्रम निर्माण तथा परिमार्जन गर्ने, पाठ्यसामग्री तयार गर्ने,
- दक्षतामा आधारित मूल्याङ्कन प्रणालीलाई कार्यान्वयन गर्दै प्रयोगात्मक अभ्यासबाट मूल्याङ्कन गर्ने प्रणालीलाई थप सुदृढ गर्ने,
- जनशक्ति प्रक्षेपण गरी सोको आधारमा प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालिमका थप कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने,
- संघीय संरचना अनुसार परिषद्को संगठन संरचना तयार गरी Organization and Management मार्फत आवश्यक संख्यामा प्रशिक्षक, कर्मचारीहरूको व्यवस्थापन गर्ने,
- कम्तिमा एक शिक्षालय एक उत्पादन (वस्तु तथा सेवा) को रूपमा विकास गर्न हरेक शिक्षालयमा उत्पादन एकाइ स्थापना गर्ने,
- प्राविधिक शिक्षा अध्ययनको लागि लाग्ने खर्चलाई कम गर्न प्रशिक्षार्थीहरूलाई अध्ययनको क्रममार्फत उद्यमशिलता बन्न अभिप्रेरित गर्ने उद्देश्यले प्रयोगात्मक अभ्यासको क्रममा उत्पादन भएका वस्तु तथा सेवालाई बिक्री वितरण गरी आय आर्जन गर्न सिक-कमाउ-तिर (Learn, Earn and Pay) को अवधारणा लागु गर्ने,
- प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालिमका सम्पूर्ण कार्यक्रम र सेवाहरू एउटै छानामुनीबाट प्रदान गर्ने हेतुले हरेक प्रदेशमा एउटा नमूना बहुप्राविधिक शिक्षालय सञ्चालन गरी वार्षिक ५ देखि ७ हजार व्यक्तिलाई लाभान्वित गर्ने,
- गुणस्तरीय प्राविधिक शिक्षा प्राप्तिमा सुनिश्चितता गर्न शिक्षालयमा कार्यरत प्रशिक्षकको क्षमता विकासका लागि प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम प्रदान गर्ने,
- सीप परीक्षण केन्द्रहरूको क्षमता विकास गरी सीप परीक्षण सम्बन्धी सबै कार्य प्रमाणीकृत सीप परीक्षण केन्द्रबाट सञ्चालन गर्ने,
- कार्यगत तालिम सहितको छोटो अवधिको तालिम तथा औद्योगिक प्रशिक्षार्थी तालिमलाई नियमित कार्यक्रमको रूपमा सञ्चालन गर्ने,
- प्राविधिक शिक्षालयहरूमा अध्ययनरत प्रशिक्षार्थीहरूको प्रयोगात्मक शैक्षिक अभ्यासका साथै अध्ययनरत प्रशिक्षार्थीहरूलाई सेवाकालीन तालिम (On the Job Training, OJT) उपलब्ध गराउन कृषि तथा पशुपंक्षी विकास मन्त्रालय, स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयसँग द्विपक्षीय सम्झौता गर्ने,
- उद्योगी, व्यावसायि र रोजगारदाताहरूको माग अनुसारका सीपयुक्त प्राविधिक जनशक्तिको माग प्रक्षेपण गरी तालिम सञ्चालन गर्न उद्योगि व्यावसायिकहरूको छाता संघ र संगठनहरूसँग सम्झौता गरि सो अनुसारको जनशक्ति तयार गर्ने,
- गुणस्तर सुधार तथा सुनिश्चितताका लागि पूर्वधार, जनशक्ति, शिक्षण प्रशिक्षण वातावरण तथा सिकाइ उपलब्धीहरूको सूचाङ्कमा आधारित मानक निर्माण परिमार्जन एवं स्रोत व्यवस्थापन गरी परिचालन गर्ने
- राष्ट्रिय व्यावसायिक योग्यता प्रणालि (NVQS) लागु गर्ने,
- स्वरोजगार रोजगारीका अवसरहरू सिर्जना गर्न उद्योगी व्यावसायी र रोजगारदाताहरूसँगको समन्वयमा Job Fair कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने ।

८. बजेट तथा खर्च

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषदले आफ्ना कार्यक्रम सञ्चालनगर्नका लागि नेपाल सरकारबाट वार्षिक रूपमा अनुदान स्वरूप बजेट प्राप्त गर्दै आएको छ । यसका अतिरिक्त विभिन्न दातृ संस्थाहरूका साथै परिषदको आन्तरिक स्रोत तर्फ सम्बन्धन शुल्क, नवीकरण दस्तुर, परीक्षा तथा दर्ता शुल्कका साथै आफ्ना उत्पादन तथा सेवाको बिक्री मार्फत समेत आर्थिक स्रोत जुटाउने गर्दछ । प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषदको चालु आ.व. २०७५/७६ को संघीय र प्रदेश तहबाट सञ्चालन हुने गरी बजेट व्यवस्था गरिएको थियो । आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को वार्षिक प्रगतिको सारांश तथा चालु आ.व. २०७६/७७ को स्वीकृत बजेट देहाय अनुसार बमोजिम उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका ९.१ : वार्षिक प्रगति विवरण

आ.व. ०७५/०७६ को वार्षिक प्रगतिको सारांश		
क्र. सं.	विवरण	प्रगति
१	भौतिक प्रगति	८२ प्रतिशत
२	वित्तीय प्रगति	६८ प्रतिशत

तालिका ९.२ : आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा स्वीकृत बजेट

(रु हजारमा)

विवरण	संघ	प्रदेश	जम्मा
नेपाल सरकार	१,११,३६,००	३,४९,८७,५९	४,६१,२३,५९
वैदेशिक अनुदान	९१,०६,२४	-	९१,०६,२४
आन्तरिक स्रोत	१,१३,३१,५९	१३,९७,७५	१,२७,२९,३४
कूल जम्मा	३,१५,७३,८३	३,६३,८५,३४	६,७९,५९,१७

स्रोत: नीति निर्माण तथा योजना महाशाखा

३७ औं व्यवस्थापन समिक्षा गोष्ठीका सहभागिहरू

अनुसूची

१. प्रदेश अनुसार प्राविधिक एसएलसी कार्यक्रमको विवरण तथा अर्ना क्षमता

सि. नं.	कार्यक्रम	प्रदेश १		प्रदेश २		बागमती		गण्डकी प्रदेश		प्रदेश ५		कर्णाली प्रदेश		सुदूरपश्चिम प्रदेश		जम्मा		
		संस्था संख्या	वार्षिक भर्ना क्षमता	संस्था संख्या	वार्षिक भर्ना क्षमता	संस्था संख्या	वार्षिक भर्ना क्षमता	संस्था संख्या	वार्षिक भर्ना क्षमता	संस्था संख्या	वार्षिक भर्ना क्षमता	संस्था संख्या	वार्षिक भर्ना क्षमता	संस्था संख्या	वार्षिक भर्ना क्षमता	संस्था संख्या	वार्षिक भर्ना क्षमता	कार्यक्रम
रवास्थ्य																		
१	अकुपन्चर, अकुप्रेसर र मुक्तिवेशन	०	०	०	०	१	४०	०	०	०	०	०	०	०	१	४०	१	४०
२	एकजुली नर्स मिडवाइफरी	१२	४८०	७	२८०	१२	४८०	६	२४०	८	३२०	१	४०	३	१२०	४९	१९६०	१९६०
३	आयुर्वेद	५	२००	३	१२०	१	४०	०	०	१	४०	१	४०	२	८०	१३	५२०	५२०
४	कम्युनिटी अम्बो	०	०	०	०	०	०	१	४०	०	०	०	०	०	१	४०	१	४०
५	कम्युनिटी मेडिकल असिस्टेन्ट	१७	६७०	१६	६४०	१६	६४०	९	३६०	१७	६८०	३	१२०	३	१२०	८१	३२३०	३२३०
६	मेडिकल ल्याव टेक्नोलोजी	२४	९६०	८	३२०	२५	३२०	६	२४०	१९	७६०	३	१२०	५	२००	९०	३६००	३६००
इंजिनियरिङ्ग																		
७	अटोमोबाइल (एफ्टि-सीप)	०	०	०	०	१	८०	०	०	०	०	०	०	०	१	८०	१	८०
८	अटोमोबाइल इन्जिनियरिङ्ग	०	०	०	०	३	१६०	१	४०	४	१६६	०	०	०	८	३४६	८	३४६
९	सिमिल इन्जिनियरिङ्ग	२३	९२०	१५	६००	३३	१३२०	१०	४००	२१	८३०	२४	९६०	२०	८००	१४६	५८३०	५८३०
१०	कम्युटर इन्जिनियरिङ्ग	८	३२०	७	२८०	८	३२०	३	१२०	८	३२०	४	१६०	३	१२०	४१	१६४०	१६४०
११	इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरिङ्ग	६	२४०	१२	४८०	१४	५५५	६	२४०	१२	४८०	४	१६०	५	२००	५९	२३४५	२३४५
१२	इलेक्ट्रोनिक्स इन्जिनियरिङ्ग	०	०	०	०	०	०	०	०	२	६६	०	०	०	२	६६	२	६६
१३	इन्फरमेसन टेक्नोलोजी	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
१४	मेकानिकल इन्जिनियरिङ्ग	०	०	२	६४	२	७५	२	८०	३	१०४	०	०	०	९	३२३	९	३२३
१५	रेफ्रिजेरेटर एण्ड एयर कण्डिसन इन्जिनियरिङ्ग	०	०	०	०	०	०	०	०	१	२०	०	०	०	१	२०	१	२०
१६	सर्वे इन्जिनियरिङ्ग	५	२००	७	२८८	४	१६०	२	८०	९	३६०	३	१२०	३	१२०	३३	१३२८	१३२८
१७	वाटर सफाई एण्ड सेनिटरी इन्जिनियरिङ्ग	०	०	०	०	१	३५	०	०	१	४०	०	०	०	२	७५	२	७५
कृषि																		
१८	जेटिफ पशुपालन	१४	५६०	१०	४००	२७	१०८०	१०	४००	१७	६८०	१८	७२०	२६	१०४०	१२२	४८८०	४८८०
१९	लाइभस्टक प्रोडक्सन एण्ड एनिमल हेल्थ	०	०	०	०	०	०	१	४०	०	०	०	०	०	१	४०	१	४०
२०	प्लान्ट साइन्स	१६	६४०	८	३२०	३१	१२००	२७	१०८०	३०	१२०४	४५	१८००	५९	२३६०	२१६	८६०४	८६०४
अन्य																		
२१	कम्युट एप्लीकेसन एण्ड सेन्ट्ररीयल म्यानेजमेन्ट	१	४०	०	०	०	०	०	०	२	७०	०	०	०	३	११०	३	११०
२२	कुलीनरी आर्ट	०	०	०	०	३	१२०	२	६०	०	०	०	०	०	५	१८०	५	१८०
२३	इन्टरप्रेनरसि डेभलपमेन्ट	०	०	१	४०	१	४०	०	०	१	४०	०	०	२	८०	५	२००	२००
२४	होटल म्यानेजमेन्ट	०	०	०	०	०	०	२	७०	०	०	०	०	०	२	७०	२	७०
२५	सोसियल मोबिलाइजेसन	२	८०	०	०	२	८०	२	८०	२	८०	०	०	०	८	३२०	८	३२०
२६	टेक्सटाइल एण्ड सेरीकल्चर	०	०	०	०	१	४०	०	०	०	०	०	०	०	१	४०	१	४०
जम्मा		१३३	५३१०	९६	३८३२	१८६	७४६५	९०	३५७०	१५८	६२३०	१०६	४२४०	१३१	५२४०	९००	३५८८७	३५८८७

अनुसूची

२. प्रदेश अनुसार डिप्लोमा/प्रमाणपत्र तहको कार्यक्रमको विवरण तथा अर्जा क्षमता

सि. नं.	कार्यक्रम	प्रदेश १		प्रदेश २		बागमती		गण्डकी प्रदेश		प्रदेश ५		कर्णाली प्रदेश		सुदूरपश्चिम प्रदेश		जम्मा	
		संस्था संख्या	वार्षिक भर्ना क्षमता	संस्था संख्या	वार्षिक भर्ना क्षमता	संस्था संख्या	वार्षिक भर्ना क्षमता	संस्था संख्या	वार्षिक भर्ना क्षमता	संस्था संख्या	वार्षिक भर्ना क्षमता	संस्था संख्या	वार्षिक भर्ना क्षमता	संस्था संख्या	वार्षिक भर्ना क्षमता	संस्था संख्या	वार्षिक भर्ना क्षमता
स्वास्थ्य																	
१	प्रमाणपत्र तह अकुपन्चर, अकुप्रेसर एण्ड मुक्जीवेसन	०	०	१	४०	०	४०	०	०	०	०	०	०	०	१	४०	४०
२	प्रमाणपत्र तह हेल्थ साइन्स (आयुर्वेद)	०	१	४०	२	८०	२	८०	०	१	४०	०	०	०	४	१६०	१६०
३	प्रमाणपत्र तह डेटल साईन्स	१	४०	१	४०	७	२८०	१	४०	०	०	०	०	०	१	४०	४०
४	प्रमाणपत्र तह मेडिकल ल्याब टेक्नोलोजी	५	१५०	८	२४०	२८	८४०	३	९०	१२	३६०	०	३	९०	५९	१७७०	१७७०
५	प्रमाणपत्र तह मेडिकल साइन्स (फिजियोथेरापी)	०	०	०	०	२	८०	०	०	०	०	०	०	०	२	८०	८०
६	डिप्लोमा इन रेडियोग्राफी	५	१५०	१	३०	१३	३९०	१	३०	२	६०	०	०	०	२२	६६०	६६०
७	डिप्लोमा इन हेमियोथ्यापी	०	०	०	०	१	४०	०	०	०	०	०	०	०	१	४०	४०
८	डिप्लोमा इन अथाल्मिक साईन्स	०	०	१	४०	३	१२०	१	४०	३	१२०	०	०	०	८	३२०	३२०
९	डिप्लोमा इन फार्मसी	५	२००	३	१२०	२१	८४०	१	४०	५	२००	०	२	८०	३७	१४८०	१४८०
१०	प्रमाणपत्र तह सामान्य चिकित्सा	१०	४००	१३	५२०	२६	१०६२	३	११०	८	३२०	१	४०	४	१६०	६५	२६१२
११	प्रमाणपत्र तह नर्सिङ	११	३८०	१६	६००	५०	१८८०	८	३२०	२०	७६०	१	४०	७	२४०	११३	४२२०
इन्जिनियरिङ																	
१२	डिप्लोमा इन आर्किटेक्चर इन्जिनियरिङ	०	०	३	१४४	३	१४४	०	०	४	१९२	०	०	०	७	३३६	३३६
१३	डिप्लोमा इन अटोमोबाइल इन्जिनियरिङ	०	२	९६	२	९६	२	४८	१	४८	५	२४०	०	१	४८	५२८	५२८
१४	डिप्लोमा इन बायोमेडिकल इन्जिनियरिङ	०	०	१	२४	१	२४	०	०	०	०	०	०	०	१	२४	२४
१५	डिप्लोमा इन सिभिल इन्जिनियरिङ	१९	९९२	२३	१०९६	४६	२२०८	१८	८६४	२८	१३४४	२०	९६०	२७	१२९०	१८१	८६७४
१६	डिप्लोमा इन कम्प्युटर इन्जिनियरिङ	५	२४०	८	३८४	८	३८४	४	१९२	८	३८४	३	१४४	४	१९२	४०	१९२०
१७	डिप्लोमा इन इलेक्ट्रिकल एण्ड इलेक्ट्रोनिकस इन्जिनियरिङ	०	१	४८	०	०	०	०	०	१	४८	०	०	०	२	९६	९६
१८	डिप्लोमा इन इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरिङ	१	४८	८	३८४	१०	४८०	२	९६	५	२४०	०	०	२	२८	४४	४४
१९	डिप्लोमा इन इलेक्ट्रोनिकस इन्जिनियरिङ	१	४८	२	९६	३	१४४	१	४८	१	४८	०	०	०	८	३८४	३८४
२०	डिप्लोमा इन ज्यामेट्रिक इन्जिनियरिङ	१	४८	४	१९२	१०	४७२	१	४८	५	२४०	३	१४४	०	२४	११४४	११४४
२१	डिप्लोमा इन हाइड्रोपावर इन्जिनियरिङ	२	९६	०	०	१	४८	०	०	०	०	०	०	०	३	१४४	१४४
२२	डिप्लोमा इन इन्फर्मेसन टेक्नोलोजी	१	४८	२	९६	३	१३६	१	४८	४	१९२	१	४८	१	१३	६१६	६१६
२३	डिप्लोमा इन मेकानिकल इन्जिनियरिङ	१	४८	३	१४४	२	९६	०	०	२	७२	०	०	१	९	४०८	४०८
२४	डिप्लोमा इन रेफ्रिजेरेटर एण्ड एयर कण्डिसन इन्जिनियरिङ	०	०	०	०	०	०	०	०	१	४८	०	०	०	१	४८	४८
कृषि																	
२५	प्रमाणपत्र तह पशु विज्ञान	७	२८०	९	३६०	१०	४००	८	३२०	१३	५२०	१२	४८०	१४	५६०	७३	२९२०
२६	डिप्लोमा इन प्लानट साईन्स	१५	६००	१४	५६०	२८	११२०	१६	६४०	२२	८८०	३२	१५२०	३१	१२४०	१६४	६५६०
२७	डिप्लोमा इन फूड एण्ड डेरी टेक्नोलोजी	१	४८	१	४०	१	४०	०	०	१	४०	०	०	०	४	१६८	१६८
अन्य																	
२८	डिप्लोमा इन इन्टरनेशनल ट्रेडिङ	०	०	१	४०	१	४०	०	०	०	०	०	०	०	१	४०	४०
२९	डिप्लोमा इन फोरेस्ट्री	२	८०	२	८०	५	२००	३	१२०	८	३२०	८	३२०	८	३६	१४४०	१४४०
३१	डिप्लोमा इन होटल म्यानेजमेन्ट	०	०	१	४०	५	२००	१	४०	१	४०	०	०	१	९	३६०	३६०
३१	डिप्लोमा इन सोसियल वर्क	०	०	०	०	१	४०	०	०	०	०	०	०	०	१	४०	४०
जम्मा		९३	३८१६	१२४	५२४६	२९४	११९२४	७४	३१३४	१६०	६७०८	७७	३६९६	१०६	४४५२	९३२	३८९७६

३. आ.व. २०७५/०७६ सठम प्राविधिक एसएलसी मा उत्पादित जनशक्ति

क्र. सं.	विवरण	२०७५/०७६ सठम
१	इन्जिनियरिङ्ग	६२७५९
२	स्वास्थ्य	८९८६९
३	कृषि	५७८३५
४	अन्य	५८५१
जम्मा		२१६३१४

स्रोत: परिषद् परीक्षा नियन्त्रण कार्यालय

४. शैक्षिक सत्र २०७४/०७५ देखि २०७६/०७७ सठमको प्राविधिक एसएलसी को मर्ना क्षमता

क्र. सं.	विवरण	शैक्षिक सत्र		
		२०७४/०७५	२०७५/०७६	२०७६/०७७
१	इन्जिनियरिङ्ग	९८०३	११२५३	१२०५३
२	स्वास्थ्य	९३००	९३९०	९३९०
३	कृषि	८८४४	१२२७४	१३५२४
४	अन्य	८३०	८५०	९२०
जम्मा		२८७७७	३३७६७	३५८८७

५. आ.व. २०७५/०७६ सठम डिप्लोमा/प्रमाणपत्र तहमा उत्पादित जनशक्ति

सि.नं.	विवरण	२०७५/०७६ सठम
१	इन्जिनियरिङ्ग	१२३४६
२	स्वास्थ्य	५५१७४
३	कृषि	५३७९
४	अन्य	३१४
जम्मा		७३२१३

स्रोत: परीक्षा नियन्त्रण कार्यालय

६. शैक्षिक सत्र २०७४/०७५ देखि २०७६/०७७ सठमको डिप्लोमा/प्रमाणपत्र तहको मर्ना क्षमता

सि.नं.	विवरण	शैक्षिक सत्र		
		२०७४/०७५	२०७५/०७६	२०७६/०७७
१	इन्जिनियरिङ्ग	५७७६	९३६८	१५६६६
२	स्वास्थ्य	१०९२२	११७८२	११७८२
३	कृषि	२५६८	६३३८	९६४८
४	अन्य	४४८	७६०	१८८०
जम्मा		१९७१४	२८२४८	३८९७६

परिषद्का गतिविधिहरू

माननीय शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्री एवं परिषद्का अध्यक्षज्यूबाट प्रशिक्षार्थीको सीप प्रदर्शनको अवलोकन गर्दै

TVET जनसेवतना अभियानमा प्रशिक्षार्थीहरूबाट निर्माण गरिएका PE Pipe साईकलको अवलोकन

प्रदेश नम्बर २ का माननीय सामाजिक विकास मन्त्रीज्यूबाट प्रशिक्षार्थीको सीप प्रदर्शनको अवलोकन गर्दै

होटेल व्यवस्थापन समुहका प्रशिक्षार्थीहरूबाट सीप प्रदर्शन गर्दै

माननीय शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्री एवं परिषद्का अध्यक्षज्यूबाट रोजगार मेला २०७६ मा सम्बोधन

विद्यार्थीहरूबाट TVET सम्बन्धी जानकारी लिदै

औद्योगिक प्रशिक्षार्थीहरूद्वारा प्रयोगात्मक अभ्यास गर्दै

कृषितर्फका प्रशिक्षार्थीद्वारा प्रयोगात्मक अभ्यास गर्दै

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्

सूचना तथा अनुसन्धान महाशाखा

सानोठिमी, भक्तपुर

पोष्टवक्स नं. ३५४६, काठमाडौं, नेपाल

फोन नं.: ०१-५६३९४५१/६६३६१७२, फ्याक्स नं.: ०१-६६३०६७९

इमेल: research@ctevt.org.np

वेबसाइट: www.ctevt.org.np